ateitis

Rugsėjis 1978·7

ateitis

1978 RUGSĖJO/SEPT. Vol. LXVIII No. 7

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

ANTAI... — K. Trimakas 222
Viktoras Petkus — T. Venclova 224
Ištikimybė savo pašaukimui — V. Vygantas 228
Atsinaujinimo Židinys 231
Eilėraščiai — D. Sadūnaitė 233
ATVIRAI: Negalima tarnauti Dievui ir mamonai — J. Girnius 234
Grįžtame į ateitininko esmę — V. Kaulius 235
Per muzikos kūrybą žmogų įkvėpti ir pakelti — Pokalbis su kun. B. Markaičiu 236
Ar pasitenkinti savanoriais — L. Sidrys 240
Eilėraščiai — L. Rimkus 241
KNYGOS 242
LAIŠKAI 244
ATŽALOS: Dvi dienos sukrėtusios Lietuvą — M.N. 246
Mūsų mintys 247
VEIKLA 249

Šį numerį redagavo S. Kuprys. Nuotraukos: V. Bacevičius (256), A. Kezys (239), J. Kuprys (229, 230, 232, 235, 242, 247, 248, 255, virš 3 psl.), D. Musonytės (231), A. Polikaitis (251), A. Razgaitis (252, 253), H. Shoebridge (236), E. Šulaitis (254), J. Urbonas (250); Iliustracijos: T. Zarankaitė (240, 241).

Viršelyje Viktoro Petkaus nuotrauka — perdirbta dail. P. Aleksos. Rašyt. K. Pažėraitė tikrino kai kurių straipsnių kalbą.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave, Chicago, Il. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

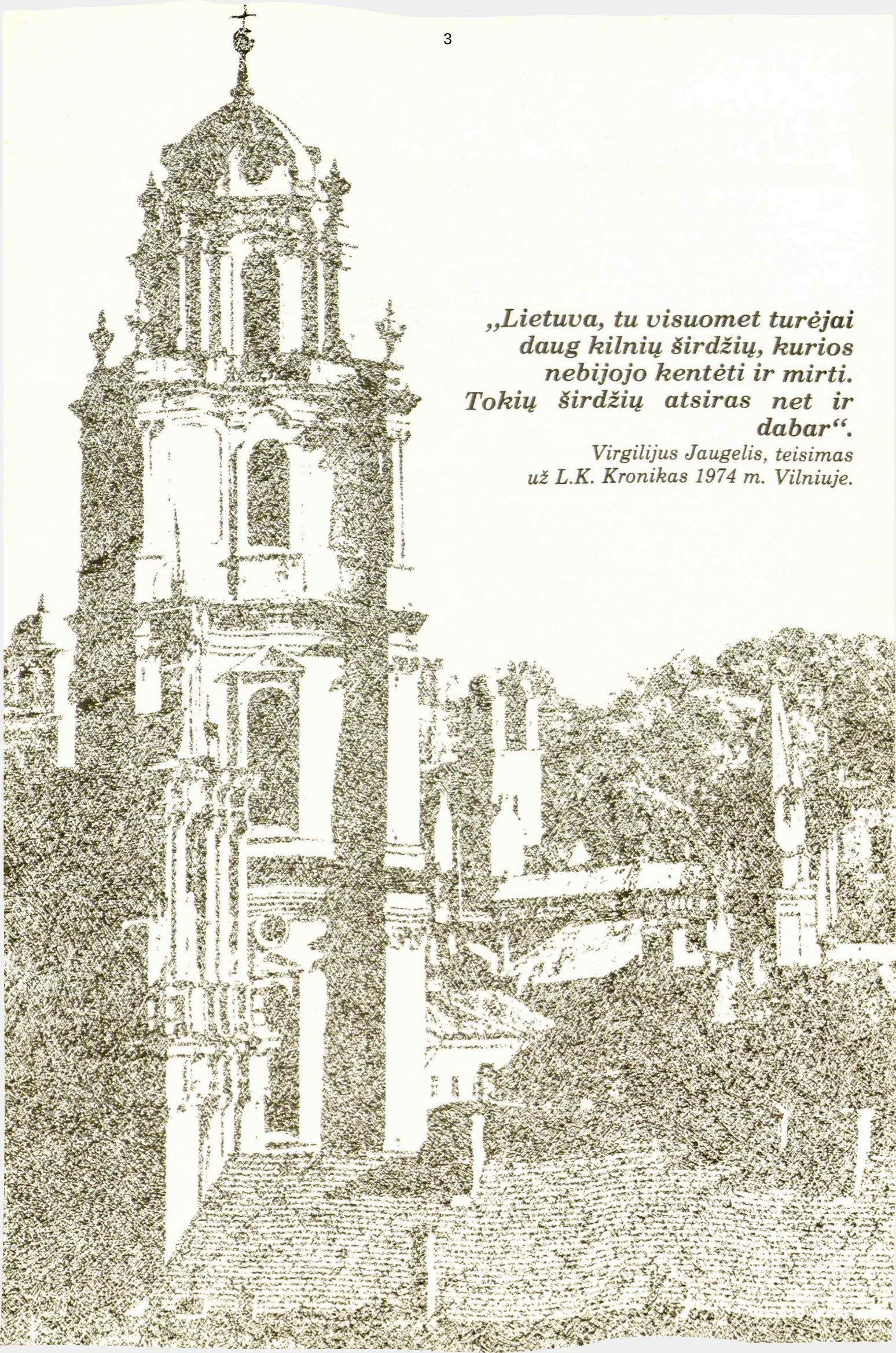

„Lietuva, tu visuomet turėjai daug kilnių širdžių, kurios nebijojo kentėti ir mirti. Tokių širdžių atsiras net ir dabar“.

Virgilijus Jaugelis, teisimas už L.K. Kronikas 1974 m. Vilniuje.

antai...

VIKTORAS PETKUS: Nuteistas

Viktoras Petkus... Vienas pačių ištvermingiausių lietuvių tautos pasipriešintojų sovietų okupacijai tėvynėje vėl nuteistas...

Kalintas beveik ištisus metus be tiesmo. Pagaliau sovietinio teismo farse nubaustas dešimt metų sunkaus darbo stovykloj ir penkerius metus ištrėmimo iš tėvynės. Už ką? Už Helsinkio sutartimi apsaugotų žmogaus teisių pažeidimų iškėlimą okupuotoj Lietuvoj — ta pačia sutartimi, kurią pasirašė ir tebelaužo Sovietų Sąjunga.

Iš penkių asmenų Lietuvos Helsinkio grupės Petkus parinktas kaip pavojingiausias". Už slaptą ateitininkų steigimą šešiolikmetis ar aštuoniolikmetis gimnazistas Viktoras nuteisiamas 10 metų Sibiro lagery. Vėliau, pas jį suradus religinių bei tautinių knygų, jis nubaudžiamas kelerius metus kalėti. Pagaliau dabar — už stovėjimą sargyboj sovietų okupuotoj Lietuvos pažeidžiamoms žmogaus teisėms apginti nuteisiamas penkiolikai metų.

Kaip nukentėti nebijąs krikščionis — lietuvis kovotojas, Petkus įkūnija tai, kas didvyriškiausia mūsų tautos laisvės siekyje.

...PASTANGOS: Rūpinantis jo likumu

Sovietų disidentai Ščaranskis, Ginzburgas teisiami.. Nubaudžiami... Jie Vakarų pasaulio dėmesy. Tuo tarpu apie Viktorą Petkų pritylima.

Ledus pralaužė Vakarų Vokietijos kancleris Schmidt, pabrėžęs reikalą rūpintis ilgiausiai nubaustu Petkum. Po to — popiežius Paulius VI. Lietuvių išeivių telegramomis bei tarpininkavimu paskatintas, Petkų pagaliau prisimena ir JAV prezidentas Carter spaudos konferencijoj.

Pagaliau pradedame išmokti panaudoti demonstracijas, laiškus, tarpasmeninius ryšius lietuvių tautos lasivinimo reikalams.

Viktoro Petkaus ilgo kalėjimo..., bet ir laisvinimo kelias dabar dar tik prasideda.

ATEITIS: Galimybės

Gera nepaskęsti dabarties momente. Kaip naudinga žvilgsnį mesti į praeitį, iš jos pasimokyti, taip verta jį kreipti ir į ateitį — numatyti ir jai pasiruošti.

Praeitis jau nepakeičiamai įvykusi. Apie ją tenka tik tiksliai sužinoti. Ateitis gi dar tik neįvykusios galimybės. Apie jas galima tik spėlioti — iš to, kas dabarty yra ir kurlink dabartis krypsta.

Viena tokių pasaulio ateitimi besirūpinančių mokslinių pastangų JAV-ėse yra Pasaulio Ateities Sąjunga, leidžianti *The Futurist* (lietuviškai — *Ateitininko*) žurnalą.

KOMPIUTERIAI: Partneriai ar konkurentai?

Naujas galimybes ir naujas problemas netolimoj ateity pateiks žmogaus išrastos mašinos, ypač kompiuteriai. Jau dabar jie nugali žmones lošiant šachmatais; sunkiausius uždavinius apskaičiuoja daug kartų greičiau už žmogų; yra geresni, tikslesni, kantresni ir ištvermingesni mokytojai už žmones...

Prie ko tas prives? Žmogus jau susitaikė su faktu, kad mašina gali būti greitesnė ir fiziškai stipresnė už jį patį (nors su tuo susitaikyti buvo nelengva, mašinas vieni išrado ir statė, kiti, jas laikydami konkurentėmis darbe, prakeikė „velnio išmislu" ir net daužė). Bet lengviau žmogui prileisti, kad mašina už jį fiziškai pajėgesnė, negu kad už jį protingesnė. Protu juk žmogus išsiskiria iš viso kūrinijos. Argi galės žmogus čia nusileisti be kovos? Ir jei ateity mašinos užims žmogaus vietą ne tik fizinio, bet ir protinio darbo srityje, tai kas belieka žmogui daryti?

Į tuos klausimus Lane Jennings (The Futurist, 1978, 3 nr., 145 psl.) atsakydamas, siūlo žmogui neprarasti savigarbos, bet rodyti daugiau pagarbos mašinoms, laikant jas nebe vergėmis, bet partneriais: žmogų jos padarys laisvesnius daryti, ką nori.

Pusiau teisingas atsakymas, kiek tai liečia mašinomis žmogų paliuosuoti kitiems užsiėmimams. Tačiau stebėtina, kad Jennings nepaminėjo svarbiausio ir esminio skirtumo tarp žmogaus protavimo ir kompiuterio „protavimo“: pastarasis tėra pirmojo mechanizuota imitacija. O kompiuteris be savojo „aš“, kuris gi yra asmens protavimo ir jausmų bazė, niekada neprilygs žmogui nei negalės būti žmogaus tikru partneriu.

„STRIPTIZAS“: Su mini-sijonėliu?

Iš daugelio pokalbių ir iš ne vieno bandymo spaudoje (žr. *Ateitį,* 1977, 9-10 nr., 291 psl.; 1978, 1 nr., 3 psl.) matosi, kad Icchoko Mero „Striptizas“ nėra ne tik lengvai pasiskaitomas, bet ir nelengvai recenzuojamas romanas. Pavojus skaitytojui jo „neįkąsti“, jį atskleidus tik „šiaip sau“ pasiskaityti. Pavojus ir recenzuojančiam jį tik „šiaip sau“ parecenzuoti.

„Striptizas“ — tai alegorijom išpintas kolažas literatūroj. O kolažas verčia stebėtoją jį savaip interpretuoti — pagal savo nuotaikas, polinkius, patirtį bei pasaulėžvalgą. Tai neva Rorschacho rašalo dėmės, kurias matydamas vienas pradeda pykti, kitas juoktis, o trečias žavėtis. Kažkas panašaus jau atsitiko su „Striptizu“. Vienas jį pavadino pornografija, kitas bepročio mintijimo atvaizdavimu, trečias sakosi ten radęs krikščionybės žymių.

„Striptizas“ yra lankstus, bet ne bekaulis. Į kolažinį kūrinį autorius įdeda tam tikrus elementus, iš kurių ribų interpretuojantis neturėtų išeiti. Be to, kolažas turi laikytis bendrų kūrinio ypatybių, pagal kurių buvimą ar trūkumus jis vertinamas. Pavojus recenzentui vertinti simbolinį kolažą ne pagal tai, kaip jis daugiau ar mažiau atitinka gero kūrinio savybes, bet kaip jis jo paties interpretuojamas.

To pavojaus neišvengė nė dr. J. Grinius savo ilgoje „Striptizo“ recenzijoje („Literatūra pagal mini-sijonėlio madą“, *Tėviškės Žiburiai,* V. 18 ir 25; VI.1). Sukausčius knygos veikėjus į ribotą, beveik išdrįstume sakyti — *moralistinę,* interpretaciją („pusiaužmogis“, „prostitutės“), buvo nepastebėta platesnė, giliau žmogiška — *egzistencinė* veikėjų išgyvenimų plotmė ir prasmė.

Dr. J. Grinius išvadoje rašo: „Iš kur šitokios žemos rašytojo pažiūros į žmogų, ypač į moterį, sunku atsakyti“. Atsakyti iš tikro nėra taip sunku: I. Meras pavaizdavo nužmogintą žmogų gerokai sudėtingiau, negu „pusiaužmogio“ ar „prostitučių“ kategorijom galima išreikšti. Be to, pavaizduoti nužmogintą žmogų, tai dar nereiškia pačiam turėti žemas pažiūras į žmogų; priešingai, tai gali reikšti, kad autorius turi labai aukštas pažiūras. I. Mero humanizmas nesunkiai įžvelgiamas „Striptize“, o taip pat jo kituose kūriniuose.

Prisimenant dr. J. Griniaus recenzijos pavadinimą, belieka klausti: „Kas prie tos literatūros mini-sijonėlį prisiuvo?“

KONGRESAS: Spaudos atgarsiai

Tuoj po IX Ateitininkų Kongreso dažniau išeinančioj spaudoj buvo pabirę to Kongreso programų, dalyvių bei parengimų išvardijimai. Vėliau ėmė pasirodyti daugiau Kongreso reikšmę pasverią aprašymai rečiau pasirodančiuose leidiniuose. Iš jų susidaro šioks toks vaizdas, kaip vertinamas šis kongresas, o kartu — ir ateitininkų dabarties veikla.

Vt. Vt. *(Į Laisvę,* 1977, gruodis, 65 psl.) aiškina, kad išeivijoj ateitininkų „tremties sąmonė“ išgyveno krizę ir kad vargu bebus įmanoma ją įkvėpti. Tačiau „nepaisant aplinkos poveikio, išeivijos ateitininkija tebėra viena iš pačių gyvųjų ir veiksmingųjų visos mūsų išeivijos tautinio savitumo puoselėtojų ir stiprintojų. Tatai akivaizdžiai liudijo ir Clevelando kongresas“.

Po bendro pobūdžio teigiamų pastabų A. Garka (*Naujoji Viltis,* 1977, 10 nr. 124 psl.) pažėrė daugiau kritikos: „nepajėgta pažvelgti nei į savo pačių (vidinio susiskaldymo — K.T.), nei į tremties veiklos žaizdas, nei pagaliau duoti ką nors kas pateisintų šūkį: liudykime savąją tautą“ (pvz. Kongreso proga išleisti Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikomis paremto informacinio veikalo anglų kalba).

E. Vaišnienė *(Akiračiai,* 1978, 4 nr.) pastebėjo „grupinių išgyvenimų (kongresų Mišių — K.T.) išliekančią vertę“ („pririša, užangažuoja žmones, kurie kartu kažką ypatinga jautė“), ateitininkų naują „pakantą visaip besireiškiantiems savo nariams“ bei sugebėjimą „išugdyti tiek lietuviškai veiklai užsiangažavusio jaunimo“.

Ir teigiami įvertinimai, ir kritiškos pastabos vertos ateitininkų svarstymo.

Kęstutis Trimakas

VIKTORAS PETKUS

TOMAS VENCLOVA

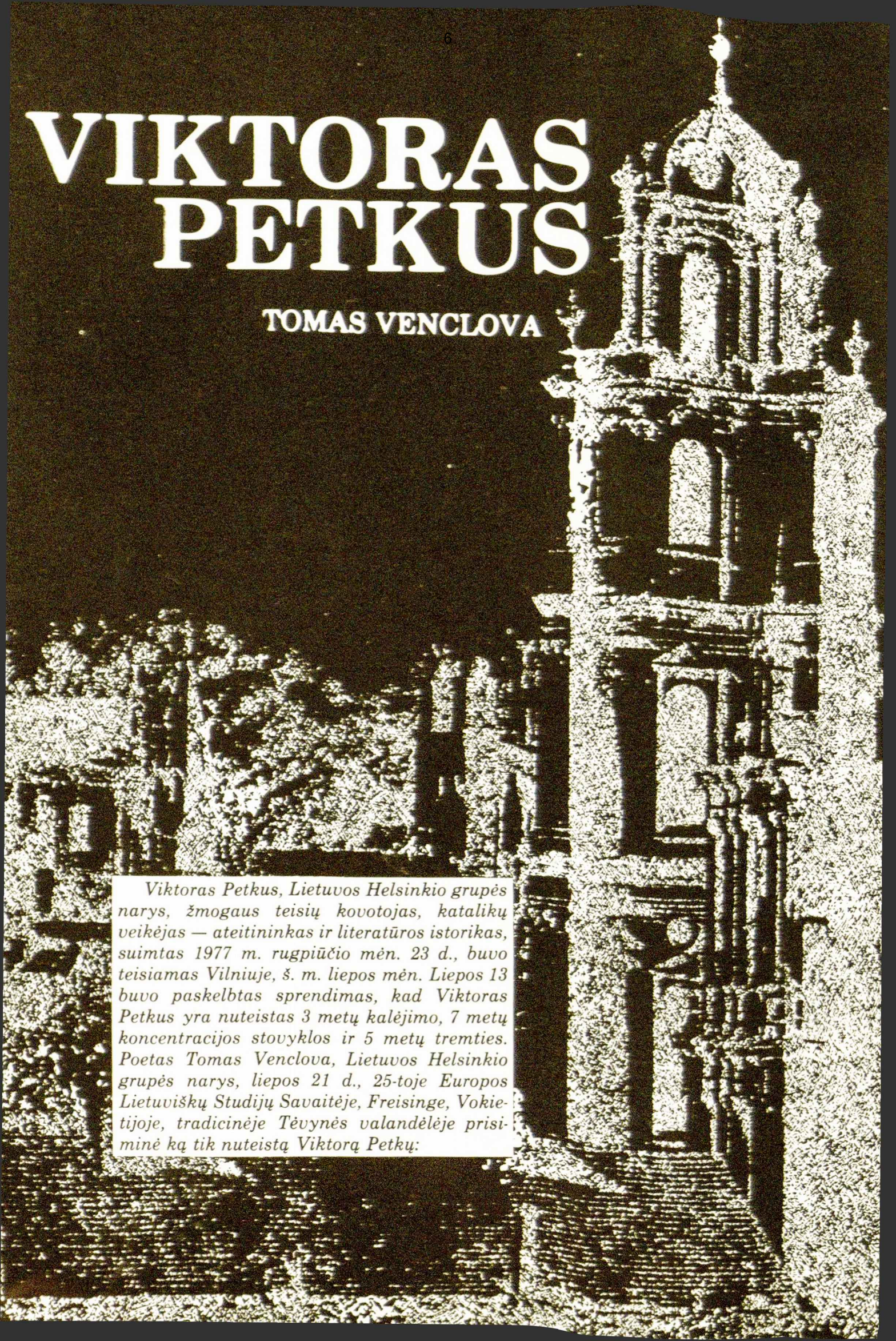

Viktoras Petkus, Lietuvos Helsinkio grupės narys, žmogaus teisių kovotojas, katalikų veikėjas — ateitininkas ir literatūros istorikas, suimtas 1977 m. rugpiūčio mėn. 23 d., buvo teisiamas Vilniuje, š. m. liepos mėn. Liepos 13 buvo paskelbtas sprendimas, kad Viktoras Petkus yra nuteistas 3 metų kalėjimo, 7 metų koncentracijos stovyklos ir 5 metų tremties. Poetas Tomas Venclova, Lietuvos Helsinkio grupės narys, liepos 21 d., 25-toje Europos Lietuviškų Studijų Savaitėje, Freisinge, Vokietijoje, tradicinėje Tėvynės valandėlėje prisiminė ką tik nuteistą Viktorą Petkų:

Apie Viktorą Petkų žinoma ne taip jau daug.* Jis žmogus santūrus, paslaptingas, kiek žinau, nemėgstantis autoreklamos. Štai žinios, kurios gautos daugiausia iš paties Petkaus ir iš Lietuvos pogrindžio spaudos. Viktoras Petkus, gimęs 1929 m., buvo Raseinių gimnazistas ir vokiečių laikais tapo Raseinių gimnazijos ateitininkų kuopos vadu, už ką jau tada, kiek suprantu, grėsė nemaži nemalonumai. Tą darbą jis tęsė pasitraukus vokiečiams ir grįžus rusams. Ir netrukus, 1947 m., buvo pirmą kartą įkalintas. Patekęs į kalėjimą, bandė bėgti, jam buvo pridėta metų. Po Stalino mirties prasidėjo daugelio bylų peržiūrėjimai, ir paaiškėjo, kad Petkus buvo areštuotas dar būdamas nepilnametis. Dėl to 1953 m. buvo paleistas. Bandė studijuoti, bet 1957 m. vėl buvo suimtas ir išsėdėjo jau aštuonerius metus, ligi 1965 m. Jis man pasakojo apie tą savo antrąją bylą. Pagrindinis kaltinimas buvo štai koksai: pas jį buvo rastos penkios knygos — Brazdžionio eilėraščiai, Aisčio ir Nelės Mazalaitės kūriniai, Selmos Lagerloef *Portugalijos karalius,* ir Baltrušaičio rusiškas rinkinys *Žemės laiptai,* išleistas 1911 metais. Saugumas paskyrė ekspertizę iš trijų Lietuvos inteligentų. Dviejų pavardes atsimenu, gaila, kad užmiršau trečią, nes tas pavardes verta atsiminti. Pirmasis ekspertas buvo Zacharijus Grigoraitis, Vilniuje gan žinomas asmuo (kitaip jį sunku pavadinti); antrasis ekspertas buvo Tornau, tuo metu ir kurį laiką vėliau Vagos leidyklos vyr. redaktorius. Trečiasis — kažkoks lietuvis kritikas, ar ne Radaitis. Šie trys ekspertai padarė sprendimą, kad visa toji literatūra yra antitarybinė, įskaitant Lagerloef, kuri dabar Lietuvoj spausdinama, ir Baltrušaitį, kurio pirma knyga atspausdinta šešeri metai prieš Spalio revoliuciją, ir jau vien dėl to sunku tikėtis iš jos antitarybiškumo. Baltrušaitis netrukus po Petkaus arešto vėl buvo pradėtas spausdinti ir tyrinėti Lietuvoje.

Kai aš gavau leidimą išvažiuoti į Vakarus, Petkus paprašė mane, kad aš Paryžiuje ant Baltrušaičio kapo padėčiau gėlių jo vardu. Tą aš ir padariau tuoj atvykęs į Paryžių.

Petkus, grįžęs iš kalėjimo, buvo vienas iš įdomiausių Vilniaus žmonių. Aš su juo susipažinau, deja, vėlokai; pažinojau jį artimiau gal pusmetį, bet tą pusmetį vis dėlto bendravau su juo kas antra, kas trečia diena, o kartais ir kasdien. Spėjau tą žmogų tiesiog pamilti, nors nėra lengva jį pamilti — jis savotiškas, labai flegmatiškas solidus, palyginti labai nekalbus. Štai kokius dalykus pastebėjau: Petkus yra pirmiausia didelis lietuvių literatūros žinovas. Jis turi didžiulę ir puikią lietuvių poezijos biblioteką, antros tokios Vilniuje turbūt ir nėra. Nežinau, koks dabar tos bibliotekos likimas. Manau, ji yra konfiskuota, kas savaime yra labai liūdna. Petkus yra ir Lietuvos istorijos žinovas, ir žmogus neabejotinai didelės drąsos. Žinojau, kad pas Petkų lankosi jaunuoliai, kuriuos jisai lavina Lietuvos literatūros, Lietuvos istorijos ir religijos reikaluose. Kiek suprantu, tarsi tokia neoficiali ateitininkų kuopelė. Pirmiausia už tuos jaunuolius Petkus ir nukentėjo. Kada į Vilnių buvo atvykęs Sacharovas, kada vyko Kovaliovo teismas, Petkus buvo vienas iš pačių aktyviausių ir drąsiausių to teismo stebėtojų, vienas iš žmonių, kurie su Sacharovu tuo metu artimai bendravo. Jis įstojo į Helsinkio grupę, tvirtai žinodamas (ir visi tai žinojo), kad jam neabejotinai gresia didžiausias pavojus. Visos Helsinkio grupės nuo praeitų metų vasario mėnesio buvo pradėtos triuškinti. Grupių uždavinys buvo tarsi mirtininko žygdarbiu (aš nevengiu šito žodžio čia vartoti) detente nedviprasmiškai parodyti Vakarams, kas yra dabartinė detente — kaip Tarybų Sąjunga supranta detente. Ir šitą tikslą jos neabejotinai pasiekė — žinoma, labai didelės aukos kaina.

Buvo areštuotas Orlovas — dabar, kaip žinoma, nuteistas. Buvo areštuoti Ginzburgas ir Ščaranskis. Ščaranskio byla labiausiai išgarsėjo, nes jam grėsė mirties bausmė. Ačiū Dievui, jis nebuvo ta bausme nuteistas. Pasaulio pasipriešinimas čia suvaidino tam tikrą vaidmenį, bent žmogus buvo ištrauktas iš mirties nasrų. Buvo areštuoti dar keli Maskvos grupės nariai — Slepakas ir kiti. Buvo visiškai sutriuškinta visa Ukrainos grupė. Ką tik nuteistas Lukyanenko, paskutinis tos grupės aktyvesnis narys — irgi, kaip Petkus, 10 metų kalėjimo ir 5 metai tremties. Sutriuškinta gruzinų grupė ir dabar kalėjime yra keli armėnų grupės nariai.

Viktoras Petkus buvo areštuotas rugpiūčio mėnesį (1977 m. Red.) Grupė veikė nuo 1976 m. lapkričio mėnesio, jos dokumentai vakarus pasiekdavo. Iš viso pasirodė 12 trumpų dokumentų ir du ilgi memorandumai apie padėtį Lietuvoje. Pirmasis apie religinę padėtį, o antrasis apie bendrą padėtį. Lietuvių visuomenėje, bent jau išeivijoje, ta grupė sukėlė tam tikrų rezervų, nes ji nėra griežtai katalikiška (į ją įeina ir ne katalikas), nėra ir griežtai tautiška. Petkus yra ir katalikas ir tautinis

veikėjas, ir kun. Garuckas yra katalikas, bet grupė kaip visuma stengiasi užimti kiek galima platesnę, tarpreliginę ir netgi tarptautinę poziciją. Grupės dokumentuose atsispindi ne tik katalikų bažnyčios padėtis, nors katalikų bažnyčiai skirta daugiausia vietos, nes jos ir vaimuo Lietuvoje didžiausias. Bet ir kitų religijų padėtis Lietuvoje yra sunki. Ne tik lietuvių tautos padėtis, bet ir kitų tautų, mažumų padėtis taip pat sunki. Ir mano manymu, nieko kilnesnio ir nieko labiau atitinkančio šių dienų dvasią, žmogaus teisių kovos dvasią, negaliam sugalvoti, kai sunkioje padėtyje esančios tautos atstovai užstoja ne tik saviškius, bet dar kitus Lietuvos gyventojus — ne lietuvius, už kužių likimą jie taip pat jaučiasi atsakingi. Tai yra pirmas toks bandymas pokario Lietuvos istorijoje. Tie dokumentai paruošti Lietuvoje, aš prie jų neprisidėjau, tik mano parašas ten yra formaliai, kadangi aš, pasitikėdamas grupe daviau leidimą dėti mano parašą po visais dokumentais. Todėl galiu pasakyti, kad tie dokumentai yra tiesiog genialūs. Mat, savęs aš tuo negiriu. Aš tais žodžiais pagerbiu Lietuvoje pasilikusius žmones.

Deja, gal būt, lietuvių visuomenėje nėra pakankamai suprastas grupės vaidmuo ir jos simbolinė reikšmė. Gal būt ir reikia to pasaulinio triukšmo, kuris dabar vyksta, kad tas dėmesys būtų galutinai atkreiptas.

Petkui buvo iškelti melagingi kaltinimai. Lygiai taip pat, sakysim, Kudirką apkaltino, kad jis pavogė laivo kasą. Kalantos nebuvo kuo kaltinti, paskelbė, kad jis pamišėlis. Maskvos disidentus beveik visus kaltina, kad jie girtuokliai, ištvirkėliai ir t.t. Turiu pasakyti, kad Maskvos fone dauguma tų žmonių yra tikros dorovės pavyzdžiai. Petkų apkaltino, kad jis lankė restoranus. Jis vieną vienintelį kartą yra buvęs restorane, kiek aš jį mačiau, ir tai tik todėl, kad aš jį nuvedžiau. Petkų apkaltino, kad jisai tvirkino jaunuolius. Jis mokė tuos jaunuolius meilės savo tėvynei ir religijos pagrindų. Vėliau tie jaunuoliai labai nukentėjo. Bet jie, parodė nei kiek nemažesnę ištvermę, negu jis pats, turint omenyj, kad jie buvo daug jaunesni ir daug mažiau patyrę. Petkų apkaltino netgi tokiu dalyku kaip homoseksualizmas. Aš Petkų pažįstu, aš turiu daugelio žmonių liudijimą apie jį, ir galiu visai tvirtai pasakyti, kad tas kaltinimas yra absoliučiai nepagrįstas. Antra, vertus, toks kvailas kaltinimas Vakarų kai kuriuose (kairesniuose) sluoksniuose Petkui gali tiktai pridėti populiarumo.

Esu sutikęs keletą žmonių, su Petkum sėdėjusių konclageryje. Los Angelese visiškai netikėtai sutikau profesorių Meklerį, savo metu politkalinį, emigrantą, dėstantį dabar UCLA, kur ir aš dėstau. Paklausiau, ką jis apie Petkų gali pasakyti. Jis pasakė, kad tai buvo šviesiausia viso konclagerio asmenybė. Ką tik perskaičiau Algirdo Landsbergio įspūdžius Draugo kultūriniam priede iš PEN klubo kongreso Stokholme. Ten apie Petkų buvo kalbama kaip apie kalinamą literatūros istoriką. Ir PEN klubas jį užtarė. Jis buvo įtrauktas į kalinamų rašytojų sąrašą; griežtai pasakius, jis nėra rašytojas, bet vis dėlto yra literatūros istorikas. Ir PEN klube kalbėjo irgi buvęs politkalinys Delaunas, taip pat kalėjęs su Petkumi. Jis pasakė lygiai tą patį, žodis į žodį: „Tai buvo šviesiausias asmuo tame konclageryje, kur aš sėdėjau".

Kada šie žmonės buvo suimti, turiu pasakyti, gerokai nervinausi. Ne vien dėl to, kad žmonių gaila, ne vien dėl to, kad aplamai baisu, bet dar dėl vieno dalyko. Saugumo metodai yra įvairiapusiški, ką gali žinoti, o gal žmones vis dėlto palauš. Bet visi Helsinkio grupių nariai, išskyrus gal tik gruzinų grupę, kas nėra tvirtai įrodyta, laikėsi optimaliai ir didvyriškai. O, gal būt, optimaliausiai ir didvyriškiausiai laikėsi Viktoras Petkus, kuris pasirinko stebėtiną gynimosi taktiką. Jis iš viso, kaip žinote, atsisakė dalyvauti teisme, atsisakė atvykti į teismą — jį turėjo pristatyti jėga keturi milicininkai. O Petkus yra stambus vyras, ir jeigu jis kaip reikiant priešinsis, gali ir penkių milicininkų neužtekti. Bet vis dėlto į teismą jį pristatė. Teisme jisai miegojo, neatsakinėjo į klausimus. Helsinkio grupė, iškviesta liudyti, taip pat atsisakė liudyti. Viktoras Petkus po teismo nepripažino dviem pagrindais: kaip okupacinio ir svetimo, ir kaip pažeidžiančio žmogaus teises, tarptautinės deklaracijas ir Helsinkio deklaraciją, tuo pačiu neveiksmingo ir neegzistuojančio. Ir šita taktika, pirmoji tokia Lietuvos ir viso disidentinio judėjimo istorijoje, pasirodė labai efektinga, nes Vakarai ją labai pastebėjo ir apie ją daug rašė. Taip pat ir visa Lietuvos grupė laikėsi, kiek galima spręsti, optimaliai. Kun. Garuckas padarė pareiškimą, kad jis norėtų žūti konclageryje, kur žuvo keli Lietuvos vyskupai. Ona Lukauskaitė-Poškienė — nežinau, ar ji buvo toji moteris, kuri bandė Petkui įteikti rožę, bet manau, kad tai visai galimas daiktas, nes atitinka jos charakterį. Ir Eitanas Finkelšteinas padarė pareiškimą, kurį atspaudė kai kurie vakarų laikraščiai: „būdamas ne aktorius, o fizikas, aš šioje komedijoje dalyvauti atsisakau. Tai ne mano profesija". Žodžiu, optimalesnio elgesio negalime įsivaizduoti.

Aš labai didžiuojuosi, kad tuos žmones nors

Tai buvo šviesiausias asmuo tame konclageryje...“

ir trumpai, bet pažinojau ir su jais bendravau.

Paryžiuje įvyko demonstracija, kuri, kaip pasakoja ten buvę, buvo pati didžiausia antitarybinė demonstracija nuo Vengrijos, nuo 1956 m. Didesnė, negu 1968 m. demonstracija dėl Čekoslovakijos. Ginzburgo, Ščaranskio ir Petkaus — visų trijų pavardės figūravo toje didžiausioje demonstracijoje. O štai dabar perku amerikiečių žurnalą *Time*. Ten irgi gana plačiai rašoma apie Petkų. Vis dėlto Petkus prasimušė į pasaulio spaudą pats. Žinoma, su Sacharovo pagalba, su Velikanovos pagalba — tai Sacharovo bendradarbė, kuri buvo į teismą atvažiavusi.

Dabar kartais mes nusiskundžiame, kad labai daug kalbėta apie Ginzburgą ir Ščaranskį, bet apie Petkų mažai. Mano manymu, esamom sąlygom daugiau mes tikėtis negalėjom. Apie Petkų buvo kalbėta tiek, kiek yra įmanoma kalbėti apie tą trečiąjį. Vis dėlto jis buvo tų dviejų šešėlyje, ir vis dėlto jis išsimušė iš to šešėlio, galima sakyti, savo paties pastangomis, savo paties elgesiu. Bent Europos spauda jį minėjo lygiai su dviem kitais. Žinoma, mūsų pareiga yra visokiais būdais apie šitą žmogų kelti balsą. Visi lietuviški veiksniai turėtų laikyti Petkaus likimą savo uždaviniu numeris pirmas, kaip savo laiku buvo rūpintasi Kudirkos likimu. Visiškai aišku, kad šiuo momentu Petkus yra mūsų tautos reikalas numeris pirmas, pirmesnis už visus kitus. Tai ir žmogaus teisių judėjimo simbolis, ir Lietuvos katalikybės simbolis, ir Lietuvos tautinio judėjimo simbolis, ir viso s imperijos disidentizmo vienas iš didžiųjų simbolių. Ir mes turime panaudoti visą įtaką, kokią lietuviai turi, kad šitas žmogus būtų išgelbėtas, kaip buvo išgelbėtas Kudirka.

Jeigu mūsų lietuviškų studijų savaitė baigs savo darbą kokiu dokumentu, ten turi būti žodžiai, kad Petkus dabar yra lietuvių tautos pirmasis rūpestis ir kad jo išlasivinimui ir jo bylos išgarsinimui visos lietuvių organizacijos turi padėti visas, absoliučiai visas pastangas.

———————

* *Ateities redakcija dėkoja Eglei Juodvalkytei ir* **Margučio** *vedėjui Petrui Petručiui už leidimą pasinaudoti juostele iš kurios kalba buvo perrašyta. Kalba spausdinama su autoriaus leidimu, kiek sutrumpinta.*

IŠTIKIMYBĖ SAVO PAŠAUKIMUI

Atsinaujinimo sąlygos povatikaniniame laikotarpyje

Vytautas Vygantas

Negalėdamas dalyvauti simpoziume apie krikščionišką atsinaujinimą IX-ajame Ateitininkų kongrese, Clevelande, autorius perdavė šias mintis telefonu.

Brangieji Dievo tautos bendraminčiai! Pradedami dabarties žingsnį į atsinaujinimą, kontrastuokime save su tais, kurie ideologiškai mums priešingi. Juk tiesa, kad ateitininkai visada arba bent periodiškai siekia savo rėmuose atsinaujinti, gi anie lyg ir nesuvokia tam reikalo.

Žvelkime konkrečiai į studentų veiklą. Lietuvoje veikė studentai; jie veikė ir Vokietijon nublokšti; vėl atkūrė sąjungą, į Ameriką atvykę; studentų ateitininkų sąjunga veikia ir šiandien. O kaip gi su anais liberalais ideologine prasme? Krašte jie turėjo savas korporacijas, atvykę Vokietijon, sukūrė Šviesos sambūrį; Amerikon atvykę, įsteigė Santarą. O jei dabar būtų gaji studentų liberalų grupė, esu linkęs tvirtinti, kad ji turėtų naujus organizacinius rėmus. Iš čia ryškėja vienas svarbiųjų ideologinės diferencijos žymių. Mes pripažįstame principus ir jų tęstinumą, prieš mus įvykusios pradžios prasmingumą, ir norime toliau augti, tobulintis, ir ieškoti *amžinosios tiesos* ir *dabarties* išraiškų *harmonijos*. Savaime suprantama, kad atnaujinimas tokioje padėtyje ir reikalingas, ir reikšmingas. Jie gi dažniausia pradeda nuo savęs ir todėl jiems atnaujinimo idėja retkartinė, gal net visai svetima. Nereikėtų to mums užmiršti, idant vieni kitus geriau suprastume.

Kaipgi apibūdinti atsinaujinimą? Gal verčiausia tenkintis Laterano Susirinkimo pasisakymu, kad „kiekvieno Bažnyčios atsinaujinimo esmė yra *didesnė* ištikimybė jos *pašaukimui*". Ir II Vatikano Susirinkimo siekimas toks pat, bet, kad jo specifinę reikšmę šių dienų pasauliui geriau suvoktume, verta prisiminti bent pagrindines jo žymes:

Drįstu statyti jums konkretų klausimą. Kuo Vatikano II Suvažiavimas yra jus *asmeniškai* labiausiai paveikęs — išvardinkite sau tris jums ryškiausius jo momentus. Būtų įdomu tokią suvestinę padaryti, bet ne tam čia vieta. Todėl pasitenkinkime keliais pagrindiniais mano subjektyviai parinktais bruožais, kurie kaip tik ir yra dabartinės sąlygos ir laidai mūsų atsinaujinimui.

1. Dievo tautos apibūdinimas („the people of God") Bažnyčią liečiamoj konstitucijoj ir iš to išplaukęs kur kas gilesnis mūsų tikėjimo suvokimas ir visuotinumas.

2. Liturgijos atnaujinimas — reikia pridurti, kad mes šioje plotmėje dar labai šlubuojam. Ar esame pagalvoję, ką, pavyzdžiui, reikštų, kad ir toks specifinis dalykas, kaip komunijos padavimas rankon, kuris, berods, jau priimtas kaip leistina alternatyva JAV? Ar įsisąmoniname su tuo surištą *atsakomybę* bei pasitikėjimą kiekvienu tikinčiuoju? Vatikano II Susirinkimas kaip tik ir išreiškė pageidavimą, kad tikintieji liturgijoj dalyvautų sąmoningai, aktyviai ir vaisingai.

3. Vienybės atstatymas tarp *visų* krikščionių. Ir čia vienybė suprantama plačiąja prasme.

4. Žmogaus asmens vertės pabrėžimas pastoracinėje konstitucijoje „Bažnyčia dabartiniame pasaulyje". Štai trumpa citata: „Šventasis Susirinkimas I, 169 skelbia nepaprastai

aukštą žmogaus pašaukimą“.

5. Žmogaus sąžinės vertė ir svarba, — ypač ryšium su tikėjimo laisvės pareiškimu, bet ir apskritai nušviečiant žmogaus padėtį dabartiniam pasauly.

6. Kolegiališkumas ir tarpusavis *priklausomumas* — ar tai ganytojų atžvilgiu, ar tikinčiųjų tarpusaviame santykiavime. Tai jaučiama visuose suvažiavimo pasisakymuose.

7. Iš to išplaukianti *dialogo vertė ir reikalingumas.* Štai ką sako pastoracinė konstitucija: „Jis to negali iškalbingiau padaryti, kaip užmegzdamas su žmonija pokalbį (...) paskleisdamas iš Evangelijos paimtą šviesą ir pateikdamas išganingų jėgų, kurias pati Bažnyčia, Šventosios Dvasios vadovaujama, gavo iš savo Steigėjo. Kadangi siekiama išsaugoti žmogaus asmenį ir atnaujinti žmonių bendruomenę, viso mūsų aiškinimo centre stovi *žmogus...*“ (mano pabraukta V.V.).

8. Pasauliečio vertė Bažnyčioje. Mūsų prasmingas įsipilietinimas formalia prasme ir — giliau žvelgiant — pasauliečio įjungimas į Kristaus — kunigo ir karaliaus — misiją.

9. Pasauliečių apaštalavimas. Kur kas platesnis ir įvairialytis šio uždavinio supratimas.

10. Apibendrinant — *modernus* (ta prasme labai atnaujintas) ir gyvai atviras bei nuolankus *žvilgsnis į pasaulį.* Kartu, kur kas gilesnis bei atsakomingesnis savo tikėjimo išpažinimas ir išgyvenimas — ar bent jo galimybė, skirta kiekvienam iš mūsų.

O kaip gi tas rišasi su gyvąja dvasia? Gi labai paprastai — visa tai tėra įmanoma gyvosios dvasios dėka. Ji veda Bažnyčią į pilnutinę tiesą ir jungia į vieną Dievui tarnaujančią bendruomenę.

Turint galvoje šiuos *pagrindinius laidus,* kaip gi mes jungiamės į šias atsinaujinimo pastangas.

„Dirvoje“ (1977, 33 nr.) Aurelija Balašaitienė savo palankiam reportaže „Ateitininkų kongreso belaukiant“, nesąmoningai duoda atsakymo rėmus. Ji sako, kad kongreso šūkis jai skamba neįprastai ir sunkiai suprantamai. Iš tikro, mes nesame įpratę savo tarpe naudoti *liudijimo* sąvokos. Ar tik nebus pirmas kartas, kad ir ateitininkai į kongreso šūkį įtraukė šią taip svarbią Krikščioniško gyvenimo tikrovę. Liudyti — tai *aktyvus* uždavinys, tai gyvąja dvasia persunktas mūsų dalyvavimas šių dienų gyvenime ir tuo nešimas Kristaus į gyvenimą, siekiant mūsų pačių šūkio — Kristumi visa atnaujinti. Tad būtina suvokti, kad *liudyti* tai — visų mūsų, kiekvieno čia esančio, kilni pareiga ir egzistencinė realybė.

Gi liudyti bene prasmingiausia pasauliečio

„... liudyti tai — visų mūsų, kiekvieno čia esančio, kilni pareiga ir egzistencinė realybė“.

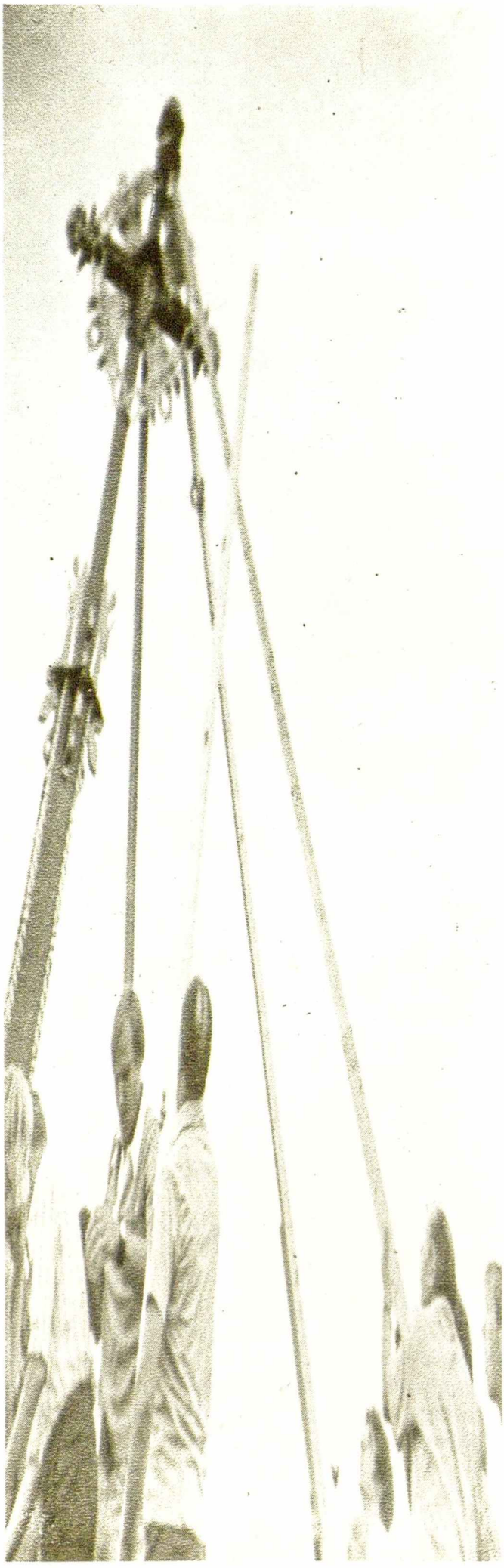

apaštalavimo plotmėje. Pagal antrąjį Vatikano suvažiavimą, apaštalaujame tikėjimu, viltimi ir meile. Ir Bažnyčioje, ir pasaulyje tai darytina šv. Dvasios teikiama laisve, kuri „pučia, kur nori".

Konkrečioje plotmėje pasauliečių apaštalavimu noriu pabrėžti tris momentus iš mūsų gyvenimo: vieną *tvirtinimą,* vieną *klausimą,* ir vieną *priminimą.*

Tvirtinimas — Mus pasiekianti *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika,* tai dramatiškas apaštalavimo pavyzdys: tiesa, drąsa, tarpusavis bendravimas, konkretaus ir gilaus tikėjimo apraiška. Tad mes turime tą *Kronika pratęsti* savo apaštalavimo rėmuose.

Klausimas — statau jį sau ir drįstu juo su jumis dalintis — ar tie ateitininkai — o regis tokių yra, — kurie dalyvauja ar gal net vadovauja reorganizuotos bendruomenės organizavime, yra bandę suprasti, ko Vatikano II Suvažiavimas iš mūsų reikalauja, ko suvažiavimo tėvai ieškojo *visuomeninėse mūsų apraiškose? Pasauliečių apaštalavimo apibūdinime ten duoti aiškūs atsakymai — gal tiktai per vėlai šį klausimą mes čia keliame.*

Ir noriu priminti dažnai užmirštas lietuvių parapijas. Nereikia platesnių komentarų. Tereikia savo sąžinės sąskaitos ir ryžto dirbti.

Pabaigai dar viena mintis. Dr. Girnius savo knygoje „Idealas ir laikas" (tai septintojo mūsų kongreso programinės paskaitos praplėtimas) tvirtina, kad „nebuvome Vatikano susirinkimo netikėtai užtikti. Priešingai, sutikome jį kaip gilaus ilgesio išsipildymą". Iš tikro, bent vyresnieji iš mūsų giliai tai jautė ir išgyveno. Tai buvo prieš dvylika metų. Tačiau ar ir šiandieną mes tebesame toj pačioj, tada pažangumu paženklintoj pozicijoje? Vietoj atsakymo norėčiau to *jūsų* klausti. Bet reikalingas ir tam tikras perspektyvos nusakymas.

Mūsų, ateitininkų, gyvavimas visada buvo giliai persunktas kultūra ir kultūringumu. Šiandieninis pasaulis gi nuo kultūros yra arba nusigręžęs, arba kuria kitokį kultūros sąvokos išgyvenimą: vietoj kūrinio, pabrėžiamas *procesas,* vyksmas, lyg ne tiek svarbu, *ką* kuri, bet *kad* kuri ir *kaip* kuri. Atseit, veiksmas svarbesnis už kūrinį. Jei taip iš tikro yra, ir tai dar didelis klausimas — tada didysis atsinaujinimo uždavinys yra gyvąja dvasia persunkti *procesą,* vyksmą, idant jis žmoniškėtų ir būtų išminties tobulinamas. Ir štai klausimas: Ar būtų ateitininkų uždavinys šią gilią problematiką, kurios paviršių vos paliečiau, įjungti į savo atsinaujinimo pastangas? Ar nebus perdaug sunku, gal net skaudu kultūros svarbą mažinti ar bent jos sąvoką keisti. Bet gal tame ir yra dabartinė arba ateities atsinaujinimo esmė. Tam reikia gilaus ir nuolatinio dialogo.

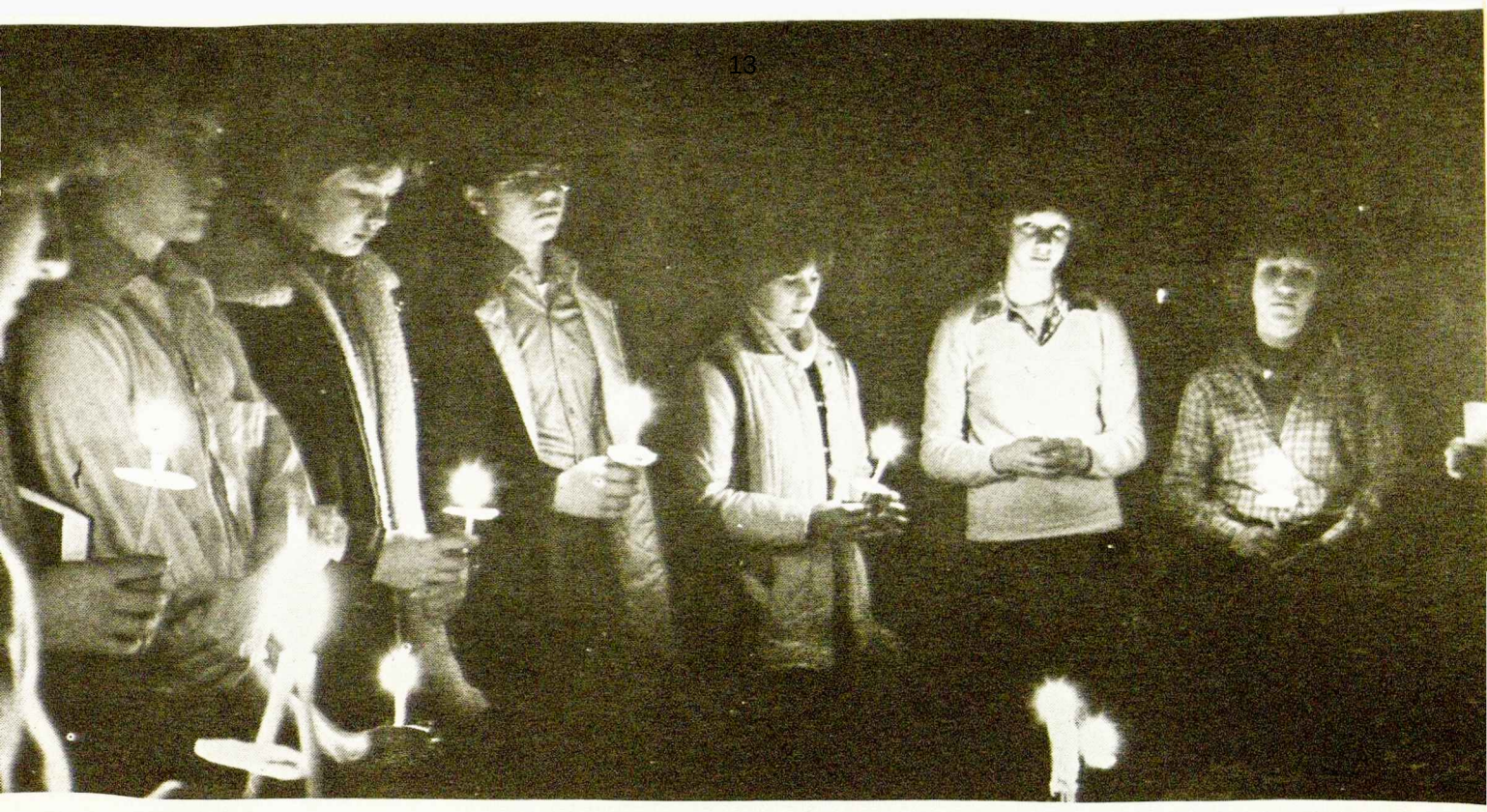

ATSINAUJINIMO ŽIDINYS

Paskutiniuoju metu ateitininkuose stipriai akcentuojamas krikščioniškas atsinaujinimas. Jau pačiu pirmuoju nutarimu IX-tasis Ateitininkų Kongresas „skatina ateitininkus stiprinti tiek asmenines, tiek bendras pastangas krikščioniškai atsinaujinti, nešant Kristaus dvasią į mūsų veiklą, kūrybą ir kitas gyvenimo sritis".

Taipogi Ateitininkų Federacijos valdyba 1978 m. pradžioj savo pirmąjį uždavinį taip aptarė: „sudaryti veikimo planą, kuriuo ateitininkijoje būtų tęsiamos gyvojo krikščioniško atsinaujinimo pastangos, taip sėkmingai pradėtos prieškongresiniame laikotarpyje".

Ateitininkų Federacijos valdybai sudarant tokio veikimo planą, IX Ateitininkų Kongrese kun. K. Trimako iškelta mintis steigti atsinaujinimo židinį ima įgauti konkretesnę formą. Dėl laiko stokos Kongrese tas pasiūlymas nebuvo plačiau išryškintas. Vasario numerio „Ateityje" buvo atspausdinta krikščioniško atsinaujinimo simpoziumui jo paruošta, bet dėl laiko stokos neskaityta kalba, kurioje plačiau pasisakoma apie tokio židinio reikalą, apimtį bei uždavinius.

Gegužės 3 d. Ateitininkų Federacijos valdybos posėdyje Ciceroj kun. Trimakas plačiau aptarė tokio židinio apimtį bei tikslus. Židiniu čia suprantamas ne koks namas, centras, įstaiga ar komitetas, bet atsinaujinimu plačiau besirūpinančių asmenų ryšys. Prie šio židinio priklausys tie, kurie nori darbu prie jo prisidėti. Kuo daugiau dirbs, tuo labiau tam židiniui priklausys. Tie asmenys turi palaikyti ryšį susitikimais, pasitarimais, planavimu ir darbų atlikimu. Jei vėliau bus pastebėta, kad reikalinga didesnė struktūra, ji bus įvesta.

Židiniui priklausančiųjų uždavinys yra toliau žadinti krikščionišką atsinaujinimą, ryškinti jo idėją, organizuoti atsinaujinimo renginius (savaitgalius, paskaitas, — reikalui esant, sudarant 2-3 darbuotojų grupeles); rūpintis medžiagos paruošimu: spausdinti leidinius, parengti Eucharistinės Aukos skaitymams tekstus, „liturgijas" specialiems ateitininkų susibūrimams.

Tokį židinį steigti Ateitininkų Federacijos valdyba pavedė kun. K. Trimakui, kuriam buvo pavesta krikščioniškąjį atsinaujinimą žadinti jau prieškongresinėj veikloj. Jo uždavinys dabar bus telkti asmenis, kviesti pasitarimus, aplankyti ateitininkų vienetus. Prie šio židinio darbo prisidėti norintieji yra prašomi kreiptis į jį. Jo adresas: 850 DesPlaines Ave., Apt. 409. Forest Park, IL. 60130.

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

LRD premijos laureatė

1.

Žodžiai, kuriuos man ištarei,
keičia tekėjimą kraujo — —
(žydinčios pievos triumfas
ne man!)

2

to tiktai vieno ilgiuosi,
kad Tavo paslaptys įsispaustų
drobėje mano kūno . .

SAULĖ LEIDŽIASI

žiūriu į dangų
taip stipriai raudoną . .
(į saulę,
dar neužpustytą sniego paraku.)
// // // // //
ir kad nors pirštų galiukus,
nors pačius, pačius galiukus
pirštų,
galėčiau jame nusidažyti . .

*

būk upės vanduo,
(o aš paukštis)!
----- ----- --
tavo bangų ritmu
mano širdis plaka — —

savimi
mane nuprauski . .

*

kas belieka pasakyti
atsisveikinus?
---- ------- ---------
kai tu esi tas vasaros
dangus,

į kurį aš:
menkas debesėlis —
neturiu teisės įplaukti

SPALIO MĖNUO CONNECTICUT'E

I.

nutilo paukščiai,
lietus ir vėjas . .
// // // // //
tiktai medžiai
šūkauja garsiai
miške, ir saulė

II.
iš kur ta jėga?
o, raudonuojantis,
geltonuojantis kleve!
lamdyti taip
mano širdį, savimi:
kaip — vėtrungę

SAUSIO 2-ra
sniege,
šiame baltumo kvaitulį,
medis išdainuoja visą savo
mėlyną sielą;
ir vėjas įrašo jame
gyvenimo psalmes . .
----- ------ ------- --------

laukuose jis rašo,
kur vakarop, saulė įsibrovusi dega —
kaip laukinė aguona

PAVASARĮ

pilna žiedų, aš;
tiktai medžio nėra —
nėra tavęs . .
// // // //
dangus akyse. —
Nėra žemės —
į kurią atsiremtų

atvirai

Negalima tarnauti Dievui ir momonai

Juozas Girnius

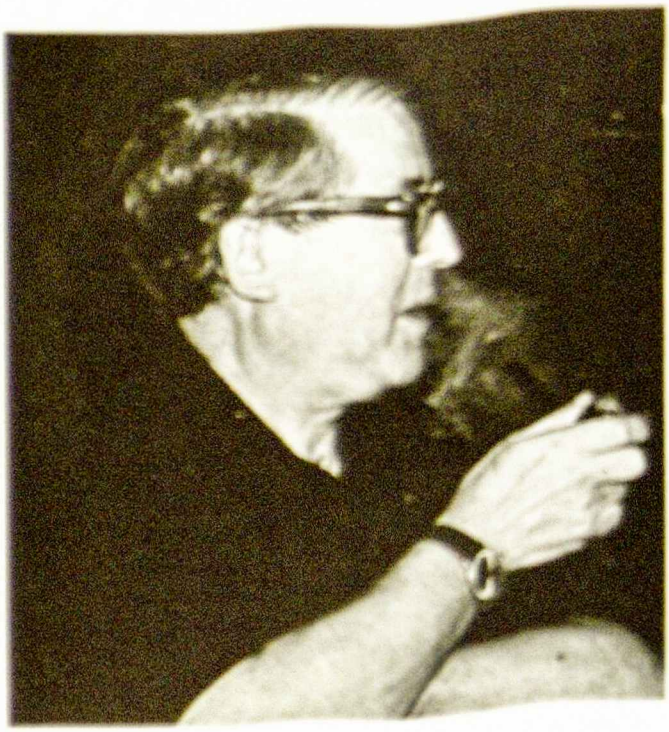

Buvusio Ateitininkų Federacijos vado ir dabartinio Ateitininkų Tarybos nario mintys iš jo laiško apie didžiąsias ateitininkų problemas šiuo metu.

Mano akimis, laiko keliamosios problemos yra akivaizdžios. Šiandien žmogus ateitininkas, o ryt jau „neberanda Dievo" (deja, ne vieną atvejį žinau). Kas sekmadienį ateitininkė eina prie Dievo stalo, o staiga be santuokos pradeda gyventi su berniuku, norinčiu ją vesti, tačiau ji tuoktis nesutinka. Praktinis ateizmas gaubia vadinamąją aplinką. O kaip su lietuviškuoju auklėjimusi, jei tik 3 proc. savo šeimose su broliais ir seserimis lietuvių kalbą tevartoja (tad iš kur ją išmoko, iš kur įgyo tautinio sąmoningumo?). Žinau, kad yra šviesių išimčių. Pakankamas skaičius sudaryti tokiai mažumai, kuri veiktų į daugumą — pirmiausia savo bendraamžius, o galbūtų, ir dalį vidurinioji kartos (pranašos?). Šią šviesiąją mažumą reikia sutelkti, kad neišsiskaidytų, baigdami studijas ir kurdami šeimas, kaip ligi šiolei vis vykdavo. Tai svarbiausia.

Problemos aiškios, bet, man rodos, jų šaknys daugeliui neaiškios, tikriau — *nenorėjimas matyti*. Nenorėjimą matyti ir tada, kai dvasinis atsinaujinimas suvokiamas tik kaip religinio pamaldumo ar sentimentalumo žadinimas. Dėl to rūpinausi, kad kongreso atitinkamame simpoziume būtų aiškiai priminti evangelijos žodžiai, jog negalima tarnauti Dievui ir mamonai. Kada aukščiausiomis vertybėmis faktiškai iškeliamas „geras įsikūrimas" (praktinis materializmas) ir malonaus gyvenimo siekimas (šimtanuošimtinis hedonizmas), savaime aišku, negali būti randama pinigo nei knygai, nei aukai. Negali būti randama ir laiko, kai žiemą kas savaitgalį reikia slidinėti, o vasarą — maudytis. Savaime atgrasus (nes sąžinę neraminantis) darosi pareigos žodis. Nejaučiant pareigos (kaip tarnavimo Dievui, tarnaujant artimui), tik iš prievartos sutinkama jeiti, valdybon, o po metų išvis dingstama iš lietuviškojo gyvenimo. Dėl to ir pačių šviesiųjų ir kūrybiškųjų reiškimosi toks menkas. Kalba žmogus apie kūrybingumą (o redaktorius ir po dešimties su viršum laiškų negauna prieš keturis metus užsakytos recenzijėlės). Ramia sąžine žengia ir AF tarybon. Tikriausiai būsite gavę atsakymų, nes čia atsakyti reiškė ir „reprezentuotis". Daug turime pajėgių jaunųjų intelektualų, bet kiek jų matome *Aiduose?* Ir kviesti, ir maldauti, kai kurie ir visai beičiuliškai pažįstami. Deja, pajėgumas be darbštumo dar mažai ką reiškia. O darbštumas neįmanomas be tam tikro asketiškumo.

Bet ar tai visa galima atvirai pasakyti? Norima tik optimizmo, nes tiesos bijomasi. „Ieškoti" madinga ir lengva, bet sunku tiesai į akis pažvelgti, kai tai reiškia į save pažvelgti. Savo mintis išdėsčiau „Ideale ir laike".

GRĮŽTAME Į ATEITININKO ESMĘ

Virgilijus Kaulius

Labai džiaugiuosi K. Trimako straipsniu „Krikščioniškas atsinaujinimas" (*Ateitis*, 2 nr., 44 psl.). Galų gale grįžtam į krikščionio bei ateitininko esmę — tai atsinaujinti savyje. Atnaujinti pasaulį yra antroj eilėj arba tai pasiekiama po savęs atsinaujinimo.

Kai vienu laiku Chicagoje intensyviai dalyvavau ateitininkų sąjūdyje, patyriau tai, apie ką rašo Etzioni savo knygoj *Modern Organization* bei Schein savo knygoj *Organizational Psychology*, t.y. jei prarasim ateitininkų sąjūdžio pagrindų supratimą, tai vėl mėginsim iš naujo „išrasti" jau atrastą ratą. Ateitininkai nelabai motyvuoti gilintis į tai, kas jau išrasta, bei brėsti toliau. Net patiems vadovams nelabai žinoma, kad speciali priežastis, kodėl ateitininkų sąjūdis atsirado, „atsispirti neigiamoms pasaulėžiūrinėms įtakoms, kurios žalojo tautos dvasią... ateitininkams rūpėjo dvasinis tautos atgimimas, krikščioniškosios kultūros vystymas ir katalikų inteligentijos ugdymas" (žr. St. Yla *Ateitininkų vadovą*, 10 psl.) Viso to siekiama pirmiausia asmeniniu lavinimusi, tik po to įtaka visuomenei.

Mums nėra reikalo pagrindų iš naujo statyti... Bet jei dar „nežinom" sąjūdžio jau nustatytų pagrindų, tai pagal „Social Psychology of Organizations" teigimą, sukursim naują sąjūdį, to nė nepastebėdami (jei to jau nepadarėm, nes juk yra šiandieninius ateitininkus apibūdinančiųjų, kaip socialinį klubą).

Bet kas gi ateitininkų sąjūdžio esmę išsėmė ir kas įgyvendino jo siekį? O tas siekis yra „atnaujinti Kristuje save ir gyvenimą, dorovę ir mokslą; atnaujinti drąsios kovos ir pažangios mokslinės kūrybos keliu" (st. Yla, *Ateitininkų vadovas*, 28 psl.).

Mums tikrai reikia naudotis aname straipsnyje iškeltomis priemonėmis, tarp kurių sakoma, kad turime „bendromis pastangomis daug daugiau remti vienas kitą" (*Ateitis*, 2 nr. 49 psl.).

Prieš pradėdamas skaityti tą straipsnį, maniau, kad jame kalbama apie charizmatinį sąjūdį. Mano žmona Julija į jį yra įsijungusi (mano čia dėstomos mintys yra ir jos). Pasiekimas nepaprastas. Žmogaus vidų tikrai pakeičia į giliau ir pilniau atnaujintą Kristuje. Gaila, kad ateitininkai savo elgesiu neparodo nei lašo to, kas tame sąjūdyje parodoma... Nėra būtina, kad ateitininkai tam sąjūdžiui priklausytų, bet būtina, kad jų gyvenimas išreikštų tikrai subrendusio krikščionio būtį.

„Per muzikos kūrybą žmogų įkvėpti ir pakelti“

Pokalbis su kompozitoriumi, dirigentu ir kunigu Bruno Markaičiu

Reta mūsuose kompozitorių. Kad kunigas ateitų į jų gretas, dar rečiau. Todėl pasitaikius progai arčiau pabendrauti su tokiu kunigu, iškilo eilė klausimų, svarstymų, pabudo žiupsnys prisiminimų. Muzika Markaičio gyvenime pasirodė anksti. Būdamas penkerių metų jis praleido vasaros atostogas pas savo krikšto motiną, kuri buvo mokytoja ir kurios bute stovėjo fortepijonas. Jį labai traukė šis juodas, žvilgantis instrumentas. Vieną dieną arčiau prislinkęs, užgavo klavišus. Maži pirštai vaikščiojo, ieškojo, kliuvo, šokinėjo. Garsų pynės jį pagavo ir nenorėjo paleisti. Kurį laiką krikšto motina klausėsi. Tačiau svarbesni reikalai patraukė jos dėmesį. Kartą pabandęs jis dabar dažniau sėsdavosi prie klavišų. Bet, matyt, jo „muzika' krikšto motinai įspūdžio nepadarė ir ji nematė reikalo paprašyti vietos vargonininko bundantį talentą šiek tiek pamokyti pianinu skambinti. Kai dabar Markaitis tai prisimena, jam darosi pašėlusiai gaila. Žuvo keleri metai: pianinu mokytis teko pradėti būnant devynerių metų. Beje, jam atrodo, kad gal tas atsitikimas liudija anuometinį ir, tam tikra prasme, dabartinį mūsų nusistatymą muzikos atžvilgiu. Čiurlionis, berods, mirė 1906 metais, o jo simfoninė muzika Lietuvoje pirmą kartą buvo išgirsta tik 1936 metais. Neseniai paminėtas šimtmetis nuo jo gimimo. Buvo paskaitų, rašinių ir vienas kitas Čiurlionio pianistinės kūrybos rečitalis. Leidžiamos plokštelės. Kartais į jas patenka nemaža menkavertės muzikos. Tačiau tokia paprasta mintis, kaip nauja plokštelė su nauja Čiurlionio „Miško" ir „Jūros" interpretacija, tebelaukia mecenatų.

Kitas prisiminimas. Nuo pat mažens Markaitis jautė didelį patraukimą dirigavimui. Laukdavo, kai tėvai išeidavo. Tada, pasiėmęs pieštuką ar lazdelę, atsistodavo prieš veidrodį ir „diriguodavo". Kažin kur žmogaus gyvenimas nueitų, jei jis turėtų galimybių pilniau išvystyti visus savo talentus?

Ar kunigystė ir muzika eina atskirom srovėm Jūsų gyvenime? Ar jos derinasi ir liejasi į tą pačią srovę? Ar turi įtakos viena kitai?

Kompozitoriumi gemama. Kunigystė — tai jau pašaukimo, pasirinkimo, profesijos situacija. Man, kaip kompozitoriui, kunigystė duoda kūrybai gilesnės prasmės, gal būt, ir gilesnį turinį. Nors muzikoje, ypač jei ji užburianti ir įkvėpianti, dominuoja emocijos, vis dėlto jos gali būti sąmoningai pakreiptos į kilnumą, į aukštesnio žmogaus elgesio plotmę. Net ir tragiškose gyvenimo tikrovėse, kuriose susikryžiuoja gėris ir blogis, emocijos, nors stiprios, gaivalingos, kataklizminės, nebūtinai turi būti ciniškai brutalios, sadistiškos ir žmogiškumą degraduojančios. Gal čia ir būtų prasmingiausioji kunigystės įtaka, būtent, per muzikos kūrybą žmogų įkvėpti ir pakelti.

Prasimušėt amerikiečių tarpe. Kaip tai įvyko ir kokia to reikšmė?

Aplinkybėms reikėtų priskirti bene svarbiausią vaidmenį. 1952 metais kazimierietė sesuo ir muzikė Bernarda pasiūlė man parašyti kūrinį Marijos Aukštesnės Mokyklos dedikacijai, kuriai vadovaus kardinolas Stritch. Sukūriau „Maria, Mater Dei" šimtabalsiui mergaičių chorui su dviejų fortepijonų ir vargonų palyda. Tai buvo pirmasis mano pasirodymas publikoje, kurioje dominavo amerikiečiai. Vėliau — dėl sveikatos priežasčių — žiemą turėdavau išvažiuoti į Floridą, dažniausiai į Tampą arba Miami. Čia prasidėjo metiniai mano muzikos rečitaliai bei koncertai. Tapau Floridos Kompozitorių Sąjungos nariu. Buvau pakviestas prisijungti prie Tarptautinės Šiandieninės Muzikos Draugijos ir buvau išrinktas į Kūrinių Vertinimo Komisiją, kuriai tuo metu priklausė Rudolph Ganz, Karel Jirak, Leon Stein, John Downey ir kt. Tai buvo naudingos pažintys, kurios vedė į kitus Amerikos miestus. Išvadoje: nauji koncertai, atsiliepimai amerikiečių spaudoje, nauji pasirodymai televizijos ir radijo programose. Tapau Chicagos Spaudos Klubo (Chicago Press Club) ir Amerikos Kompozitorių, Autorių ir Leidėjų Draugijos (American Society of Composers, Authors and Publishers) nariu.

Reikšmė? Tektų paminėti keletą dalykų. Pirmiausia galimybės amerikiečių tarpe yra kur kas didesnės. Vien tik simfoninių orkestrų yra virš 2000. Antra, mūsuose, net ir po 34 metų užsienyje, tebedominuoja vokalinė muzika. Dažniausiai, solistas su fortepijonu. Tiesa, Chicagoje turime savo operą. Tačiau iki šiol nesugebėjome subrandinti savo visuomenės muzikinio išsilavinimo nei kamerinei, nei simfoninei muzikai. Net ir koncertinių instrumentalistų rečitaliai mūsuose nėra populiarūs. Trečia, Lietuvos garsinimui dirva kur kas

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Kom. Markaitis su Los Angeles burmistru T. Bradley aptariant muzikinius projektus

palankesnė amerikiečių tarpe. Amerikos spaųda, televizija ir radijas beveik nekreipia dėmesio į tai, kas vyksta lietuviškosios muzikos pasaulyje. Galiausiai, grįžtant prie aplinkybių, jos šiame krašte yra labai įvairios ir gerokai pažangesnės negu tai, ką mes turime savųjų tarpe. Be to, išpildytojų lygis — tiek vokalistų, tiek instrumentalistų — kalbant apie samdomus profesionalus, — yra taip aukštas, kad neretai įmanoma sulipdyti koncerto programą per vieną repeticiją. Remiantis mano ribotu patyrimu, lietuviuose toks dalykas būtų neįmanomas.

Kokia Jūsų muzikinės kūrybos kryptis?

Moderuotas, modernizmas su politonalizmo, neo-klasicizmo ir neo-romantizmo elementais, greičiausiai, būtų gana tikslus manosios muzikinės krypties ir stiliaus apibūdinimas". Jau seniai pamačiau, kad ten efektingiausiai pasireiškiu, kur aš patogiausiai jaučiuosi. Kadangi melodija man yra labai svarbus veiksnys, tai griežtas atonalizmas manęs netraukia. Nors anksčiau prof. Jakubėnas pastebėdavo mano muzikoje aštrių disonansų, jų aš nevartodavau muzikos persūdymui ar perrauginimui.

Kaip amerikiečiai muzikai ir kritikai vertina Jūsų muziką?

Asmeniškai man įdomiausias vertinimas tilpo Baltimorės dienraštyje *The Sun:*

Kom. Markaitis ABC televizijoje su Sherry Blair, programos vedėja

„Markaitis yra giliai jautrus kūrėjas, kurio muzika kartais priartėja prie Hindemith'o, ritmai gi primena Gershwin'ą". Po mano *Community Mass* (Carnegie Hall koncerte muzikos kritikas C. J. McNaspy rašė: „Markaitis padarė stambų įnašą į mūsų religinės muzikos repertuarą. Jo kūrinys patiks ne tik muzikos žinovui, bet ir eiliniam mėgėjui, nors pastarajam reikės kelių pasiklausymų, kol jis suvoks tikrąją kūrinio vertę". Mano Smuiko Sonatos ir D Major proga kompozitorius ir pedagogas Bernard Dieter man priskyrė „išimtinį talentą ir daug žadančią kūrybinę ateitį". Čia man prisimena mano buvęs mokytojas jėzuitas T. Juozas Venckus, kuris, kartą stovėdamas prie mano kambario durų, savo žaviu jumoru patarė, kad čia reikės užrašyti: „Čia gyveno daug žadantis žmogus". Per laikotarpį, nusitiesiantį gerokai 20 su viršum metų, teko skaityti visokiausių įvertinimų — nuo labai kritiškų iki žavingai komplimentinių. Bendra suma: pozityvi. Ką ateitis pasakys, jei ji iš viso prakalbės, — kas žino?

Kokius kūrinius, išpildytus amerikiečių tarpe, norėtumėt paminėti?

100 Saulių man lieka minėtinas dėl įvairių priežasčių. Ir dėl to, kad Chicagos Loyolos Universiteto prezidentas mane pakvietė parašyti kūrinį universiteto šimtmečiui paminėti. Ir dėl to, kad sukūriau gana stambią oratoriją, į kurią įvedžiau mišrų chorą, solistų kvartetą, mergaičių nonetą, orkestrą, vargonus, naratorių ir baletą, kurį suchoreografavo Dom Orejudos. Ir dėl to, kad pats dirigavau. Ir dėl to, kad oratorijos segmentai buvo parodyti ir išpildyti WGN, WTTW, ABC televizijos stotyse. Su ypatingu malonumu prisimenu Baltimorės simfoninį orkestrą, išpildžiusį mano Piano Koncertą Nr. 1

Komp. Markaitis repetuoja savo Koncertina nr. 2 su pianistu Benilo Rivera ir Chicagos Simfonijos nariais

ir Koncertiną Nr. 1, diriguojant Elyakum Shapira, dabartiniam Oslo simfonijos dirigentui Norvegijoje. Gerą dozę savimi pasitikėjimui buvo mano kūrinių įtraukimas į programą tarp Weber ir Schumann. Taip pat ypatingiau minėtinas mano multi-media kūrinys *Į Tretįjį Šimtmetį,* du kartu išpildytas Kalifornijos Mokslo ir Pramonės Muziejuje, kur man teko garbė pradėti „Garsenybių Seriją" (Celebrity Series), kūrinyje dalyvaujant Lorne Greene, televizijos bei filmų žvaigždei, Broadway dainininkei-aktorei Lola Fisher, Kalifornijos Berniukų chorui ir šokėjams John Marinaccio choreografijoje. Šio kūrinio, kuriame vyrauja erdvės tema, optinį įspūdį sustiprino naujausias filmas tuo laiku (1977 metais), kurį mums pavyko pasiskolinti iš NASA. Būtų galima paminėti dar porą tuzinų įvairių kūrinių ir koncertų. Tačiau tai tegul lieka kitai progai.

Koks Jūsų muzikinis ryšys su lietuviais?

Ryšys siekia tolimą praeitį. 1955 metais Alice Stephens, tada Alice Stephens Dainininkių vadovė ir dirigentė, manęs prašė naujo kūrinio sukaktuviniam koncertui. Gimė „Karaliaus šuo" pagal Aisčio žodžius. Po jo atėjo „Vėjų šventė", „Eglės rauda", „Šventoje tyloje", „Piemenėliams" — dainos ir kalėdinės giesmės, kurios buvo įrašytos į plokšteles. Po sukaktuvinio koncerto Stepas Sodeika prašė religinės kantatos koncertui Šv. Kryžiaus bažnyčioje. Parašiau *Kančios Naktį* — žodžius ir muziką — kurią Dainavos ansamblis išpildė 1956 metais. Tais pačiais metais Dainos ir Giesmės konkurse laimėjau I-ją premiją už „Šilainę" ir II-ją už „Eisi kentėt". PLB Seimo koncerte New Yorke Carnegie Hall buvo išpildytas *Kančios Nakties* finalas su jungtiniais chorais ir simfoniniu orkestru. Mano dainos buvo įtrauktos į trijų Dainų Švenčių repertuarus. Mūsų iškilioji operos solistė Lilija Šukytė išpildė mano „Pastoralę" ir „Ar tu man atleidi" savo rečitalyje Chicagoje. Mano simfoninę kantatą *Vilniaus Varpai* buvo atlikti Chicagoje su solistais, Lietuvių Operos choru ir Chicagos simfoniniu orkestru, diriguojant Aleksandrui Kučiūnui, 1965 metais. *Pilnatis,* šešių dalių siuita solistams ir instrumentalistams pagal Brazdžionio poeziją, buvo atlikta Los Angeles ir Chicagoje 1977 metais. Po Šv. Kazimiero Mišių Los Angeles Šv. Kazimiero bažnyčioje pradėjau rengtis naujam savo muzikos koncertui Chicagoje šį rudenį. Galvoju apie naują multi-media kūrinį lietuvių tarpe dviem sopranam ir bosui su instrumentalistais ateinantį pavasarį Los Angeles mieste. Yra pageidavimų *Pilnatį* įgroti į plokštelę. Kraujas yra tirštesnis už vandenį, nežiūrint aplinkybių ir priemonių ribotumo. Juk ir mūsuose būtų galima padaryti dar daug nuostabiai gražių dalykų. Pabaigai noriu pridurti, kad yra žmonių, kuriuos veikia filosofinio argumento logika. Tačiau yra labai daug ir tokių, kurie galvoja, pasiryžta ir puola į gyvenimą emocijos įtakoje. Štai kur tikrasis muzikos vaidmuo ir aukščiausia paskirtis: duoti emocijai gėrio troškimą ir įkvėpimo kilnumą.

AR PASITENKINTI SAVANORIAIS?

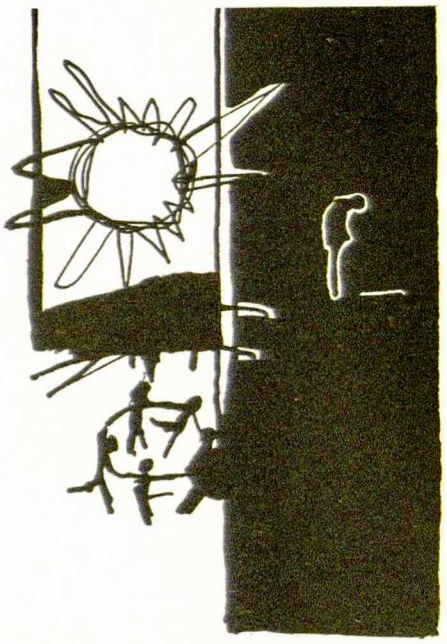

Linas Sidrys

Kuo ateitininkiškasis jaunimas užsiima vasaros metu? Vieni dirba lietuviškąjį darbą, stoja į stovyklų vadovų eiles. Kiti įsirašo į universiteto vasarinius kursus, treti — daugiau pasiturintys — pakeliauja po platų pasaulį. Tačiau daugumas turi rūpintis užsidirbti mokslo pinigų ir todėl ieško darbo. Vasaros mėnesius sėdi įstaigoje arba dirba fabrike.

Kaip akademinis jaunimas praleidžia vasarą pavergtoje Lietuvoje? Jaunimui valstybė daug laisvalaikio nepaskiria. Vyrai eina į karines stovyklas, moterys išsiunčiamos į tarprespublikines stovyklas arba į visuomeniškus darbo projektus.

Nei laisvame pasaulyje, nei pavergtoje tėvynėje nėra palankių sąlygų akademiniam lietuviškajam jaunimui gvildenti juos dominančius visuomeniškus klausimus. Kiekvienoje kitoje valstybėje ir tautoje akademiniam jaunimui skiriama finansinė studijinė parama opių klausimų išstudijavimui. Lietuvių tautoje to dar nėra. Okupuotoje tėvynėje tai uždrausta. Netekus valstybinių rėmų, išeivija tokios finansinės paramos nepajėgia sudaryti.

Todėl šiuolaikinis jaunimo asmeniškasis užsiangažavimas lietuviškiems reikalams pasiliko tik laisvalaikio užsiėmimas. Nuostabiai daug pasiekta tokiu užsiangažavimu! Biedna lietuviška visuomenė savo jaunimo didvyriškas pastangas skatina pagyrimais. Pasižymėjusiem asmenim teikia premijas. (*Ateities* žurnalas taip pat premijuoja savo bendradarbius.) Tačiau šios premijos yra vienkartinės ir atsitiktinės. Kažin ar jos efektingai skatina tolimesnę veiklą?

Faktas, kad subrendusi lietuviška visuomenė nebegali pasitenkinti vien laisvalaikio veikėjais. Dabartiniu laiku reikalavimai vis didėja, lietuvių problemos dabar pasaulinio masto, sprendimai sudėtingesni ir painesni. Kiekvienoje srityje reikalinga pasiruošusių žinovų, specialistų. Tačiau brangiam laisvalaikiui sumažėjus, dingsta ir mums būtinai reikalingas akademinis jaunimas. Vienu žodžiu, lietuviškas kaimas išaugo į miestą, bet vis reikalaujama, kad savanoriai ugniagesiai gesintų degančius dangoraižius.

Vyresnioji karta lyg ir sutapatina savanorišką veiklą su idealizmu. Tai klaidingas ir lietuviškai visuomenei pavojingas nesusipratimas. Tiesa, kad, idealistai dažnai būna savanoriais. Tačiau teisingas užmokestis nenuvertina motyvuojančio idealizmo, „nes darbininkas vertas savo užmokesčio“ (Lukas 10, 7).

Palyginimas. Vienam kaimui reikėjo gydytojo. Užuot siuntus jaunuolį į miestą įsigyti daktaro laipsnį, miesto valdybos nariai nutarė patys studijuoti medicinišką literatūrą ir laisvalaikio valandėlėmis gydyti sergančiuosius. Kiek pacientų tokie „geraširdžiai“ bet nekompetentingi savanoriai nugydytų! Užstoję tinkamesniam pavaduotojui kelią ir savo nepasiruošimu prailginę ligonio kančias, jie dar drįstų didžiuotis: „būkite mum dėkingi, nes mes rūpinamės labai svarbiais mediciniškais reikalais! „Iš tikrųjų tokie žmonės ne idealistai, bet žioplūs žudikai! Kaip dažnai idealizmu bandoma pateisinti blogai atliktą darbą!

Lietuvių akademinio jaunimo rimtos studijos bei drąsūs projektai verti visuomenės finansinės paramos, nes visuomenei jie žūtbūt reikalingi. Plati parama būtina užauginti lietuviškai visuomenei kompetentingų specialistų.

Sekančiame *Ateities* numeryje bus pasiūlytas redakcijos planas, kaip mūsų kolektyvas šią problemą numato spręsti.

LINAS RIMKUS

Krumpliuotais pirštais įsikibęs į šlapią virvę kaboju.
Ausyse — spengia! ... ir aidi balsas:
Aš myliu!
Aš myliu!
Tik nežinau ką,
kaip,
kur.

Aušra kitiems atneša rytojų,
Šviesa nubaido tamsos dvasias,
Susekę vaivorykštės lobių,
Linksminas visi — tik ne aš.

Šlapia virvė slysta pro pirštus, degina delnus.
Širdyje ir prote dega:
Aš mylių!
Aš mylių!
Tik nežinau ką,
kaip,
kur.

Aušra man niekad neišaušo...
Pievoj bežaidžiančių drugelių nemačiau.
Vaivorykštės nenusekiau lyg aukso...
Liko tiktai kartėlis burnoj.

Galas virvės jau artėja, ir gyvenimas taip pat.
Mano lūpos paskutinį kartą tars:
Aš myliu!
Aš myliu!
... Tik nežinau ką,
kaip,
kur.

Ten... kažkur... po bangomis...
Paskendęs žemynas laukia.

Šimtmečiais kunigų apdainuotas.
Sklido gandas per kartas:
Kai žmogus kaip žmogus elgsis,
Vėl ta žemė atsiras.

Nuskendo — kai plienas rankoj
išpiovė širdį iš žmogaus,
Ir barbarai, sostan atsisėdę,
Bandė tapti žmonėmis.

Gal ten Gloria angelai giedojo,
Nežinau, nes tada gyvas nebuvau.
Bet dabar to niekas nebegieda,
Iš tikrųjų tą žinau.

Ten... kažkur... po bangomis...
Paskendęs žemynas laukia.

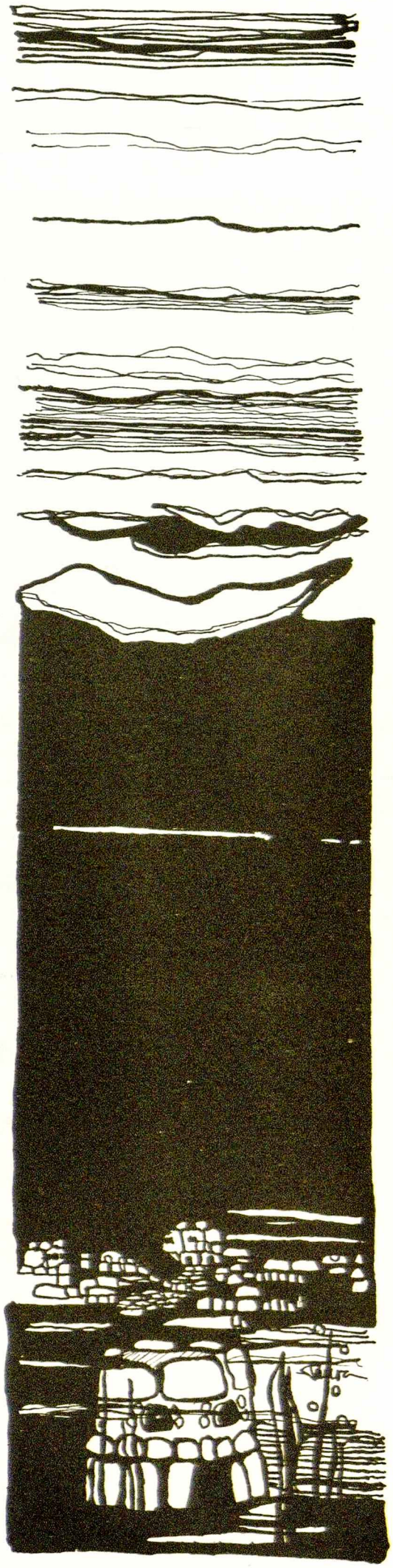

knygos

Knygos apie Bažnyčios dabartį ir ateitį

Norėtume „Ateities“ skaitytoją supažindinti su penkiom knygom, kurios svarsto Bažnyčios dabartį ir bando įspėti, kokia linkme Bažnyčios veikla vystysis ateityje.

1. **Antanas Maceina,** Krikščionis Pasaulyje (Pasauliškio vaidmuo išganymo istorijoje), Nr. 10 knygų serijoje „Krikščionis Gyvenime“, 1973. Kaina 7 dol.

Ši knyga išvysto sampratą, kad Bažnyčia yra mes visi. Autorius duoda kultūros teologiją, kurios dėka yra ryškiai parodoma, kad pasaulietis vykdo Bažnyčios pasiuntinybę pasaulyje. Kultūrą autorius aptaria, kaip žmogaus vykdymą gamtos ir savo paties prigimties perdirbimą pagal žmogiškąją idėją.

Kūryba, pasauliui perteikdama žmogaus vaizdą, perteikia Dievo paveikslą: „Pasaulio valdymas žmogiškąja kultūra yra Dievo viešpatavimo regimybė“ (p. 171). Maceinos tikslas yra perteikti krikščionio būsenos ir veiklos pasaulyje sampratą. Jis tai daro, vystydamas implikacijas, kad pasauliečiai yra Bažnyčios luomas. Todėl jis įspėja prieš dvasininkų ėmimąsi pasaulinių tarnybų ir pasauliečių norą eiti bažnytines pareigas, nes tai sudaro pavojų esminėms jų luomų savybėms būti užgožtoms.

2. **Hans Kueng,** The Church, Image Books, 1976. Kaina 3.50 dol.

Knyga suskirstyta į penkias dalis. Pirmoji dalis stebi Bažnyčią tokią, kokia ji dabar yra. Čia tyrinėjama, kaip Bažnyčios sąvoka vystėsi istorijoj, ir bandoma įžvelgti šios sąvokos transformacijas. Antroji dalis tyrinėja Bažnyčią, kaip eschatologinę išganymo bendruomenę — čia akcentas krinta ant artėjančios Dievo karalystės. Trečiojoj nagrinėjamos pagrindinės Bažnyčios struktūros: Bažnyčia kaip Dievo tauta, kaip Dvasios kūrinys, kaip Kristaus kūnas. Ketvirtojoj svarstomos Bažnyčios dimensijos: viena, katalikiška, šventa, apaštališka. Paskutinioji dalis nagrinėja pareigas Bažnyčioj: tikinčiųjų kunigystę ir tarnybą kaip Kristaus sekimą. Knyga versta iš vokiečių kalbos, bet vertimas sklandus.

3. **Avery Dulles, S.J.** Models of the Church, Image Books, 1978, kaina 2.95 dol.

Ši nedidelė knygutė supažindina su penkiais Bažnyčios modeliais. Bažnyčią, kaip: 1) institucija, 2) mistinį bendravimą, 3) sakramentą, 4) šauklį; 5) tarną. Kiekvienas iš šių penkių moderlių iškelia svarbų Bažnyčios aspektą, tačiau jie kartu ir traukia Bažnyčią į skirtingas puses. Dulles mato penkias linkmes Bažnyčios ateities vystymesi. Bažnyčios struktūros keisis, ypač funkcinio autoriteto supratimo kryptimi. Dulles mato galimybes gilesniam ekumeniniam bendravimui, pavyzdžiui, bendros maldos ir praktinio kooperavimo srityse. Atrodo, kad ypač katalikų Bažnyčia suks decentralizacijos ir pluralizmo kryptimi. Bažnyčios sprendimuose dažniau bus matyti provizoriškumas — bus mažiau nejudinamų dekretų, o daugiau sprendimų, kurie atsižvelgs į laikinus poreikius ir naudosis laikinomis galimybėmis. Bažnyčia mažiau naudosis kanoniškom bausmėm ir sociologiniu spaudimu, kad palaikytų savo narių klusnumą — Bažnyčios valdymas turės remtis daugiau įtikinimu negu jėga. „Kuo Bažnyčia taps, didele dalimi priklausys nuo žmonių atoliepio, bet dar svarbiau, tai priklausys nuo laisvos Šventosios Dvasios iniciatyvos. Jei žmogus yra laisvas ir dinamiškas, Dievo Dvasia juo labiau“ (p. 209)

4. **Andrew M. Greeley,** A Future to Hope in, Image Books, 1970. Kaina 1.25 dol.

Knygos antras pavadinimas — „Socio-Religious Speculations“. Tai visa eilė labai gyvu stilium parašytų svarstymų. Skaitytojas gali sutikti su Greeley ar nesutikti, bet jam negali likti abejingas. Imkite ir skaitykite!

5. **Gregory Baum,** New Horizon, Paulist Press, 1972. Kaina 1.95 dol.

Šioj knygutėj randamų straipsnių daugumas pasirodė „The Ecumenist“ žurnale. Baum yra labai simpatiškas teologas, mokantis kalbėti tau ir man, ne vien tik savo profesijos bendradarbiams. Labai įdomus pats paskutinis straipsnis — „Ateities Bažnyčia“, kurio jau pirmajame skyriuje skaitytojas pajunta plačią Bažnyčios sąvoką. „Bažnyčia taigi šioje naujoje perspektyvoje yra žmonijos visuma, kiek į ją veikia dieviškoji malonė“ (p. 137). Dėl Bažnyčios ateities Baum yra optimistas. Jis mato Bažnyčią besikeičiančią iš bendruomenės į sąjūdį. Tai yra savotiška revoliucija, tačiau joje vadai nenuverčiami — jie įgauna naują vaidmenį.

A. ir A.

Atsiųsta paminėti

ARKIVYSK. MEČISLOVAS REINYS. Išleido Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Chicaga, 1977 m. Įvade Vyt. Bagdanavičius rašo: „Ši knyga yra verta dėmesio dviem atžvilgiais: viena, kad ji pateikia medžiagą apie vieną šviesiausių, labiausiai vispusiškų ir energingiausių nepriklausomos Lietuvos gyvenimo žmonių, arkivyskupą Mečislovą Reinį, ir antra, kad ji yra parašyta žmogaus okupuotoj Lietuvoj...“ Knyga gauna šiuo adresu: P. Povilaitis 9050 Troy Ave., Evergreen Park, IL 60642 USA. 245 psl. Kaina 7 dol. kietais viršeliais; 6 dol. minkštais viršeliais.

laiškai

Teilhard de Chardin — antimoksliškas

Kiek tai liečia Teilhard de Chardin, aš labiau sutinku su kun. dr. F. Jucevičiaus nuomone, t.y. kad Chardin nėra mokslininkas (*Ateitis,* 1977, 8 nr., 274 ps.). Aš jo „mokslą" studijuoju nuo 1964 m., ypač jo „Žmogaus fenomeną". Mano nuomone, ir daugelio kitų mokslininkų — katalikų, protestantų ir bedievių, „Žmogaus fenomenas" yra antimoksliškas veikalas.

Pranas Jucaitis
Rocky River, Ohio, JAV

Be ateitininkų grupės sunku išlaikyti ideologiją

Aš esu vienintelė ateitininkė bei lietuvaitė studentė Otavoje... Jaučiuosi atsiskyrusi nuo lietuvių, ypač nuo lietuviško jaunimo veiklos.

Dalyvavau Ateitininkų Kongrese, nes labai norėjau vėl sutikti seniai matytus draugus, o taip pat įgyti truputį ateitininkiškos dvasios įkvėpimo. Kongresas buvo labai įspūdingas. Pasisėmiau žinių ir naujų idėjų. Tačiau laikas trumpas ir grįžau Otavon. Neturint ateitininkų grupės, sunku išlaikyti ateitininkų ideologiją.

Rūta Ona Šiūlytė
Ottawa, Kanada

Apie Washingtono demonstracijas: Bene išsamiausiai paruošta medžiaga

Pabaltiečių žygiui už žmogaus teises yra skirta ir beveik visa š.m. sausio mėnesio *Ateitis,* kuri, kun. K. Trimako redaguojama, o paskutiniuoju metu pakliuvusi į dail. Vilijos Eivaitės meniškas rankas, yra įkopusi į gražiausiai išleidžiamos periodinės spaudos kategoriją. Šiame *Ateities* numeryje apie demonstracijas rašo pats redaktorius, Linas Kojelis ir Viktoras Nakas. Daug vietos skirta ir išimtinai geroms nuotraukoms, kuriomis pailiustruoti įvykiai Washingtone.

Aplamai paėmus, šiame *Ateities* numeryje yra vienoje vietoje sutelkta bene išsamiausiai paruošta medžiaga šioms demonstracijoms paminėti, o tai šį numerį padaro vertingu ir istoriniu požiūriu. Iš kitos pusės, *Ateitis* taipgi parodė, kad ji nesiriboja vien tik ateitininkija ir jos veikla, bet gali pažiūrėti į lietuviškąjį išeivijos jaunimą ir iš bendros visuomeninės perspektyvos.

Šiuose komentaruose nebandysime įvertinti Ateityje išspausdintų straipsnių, nes iš dalies žvelgiant jie prarastų savo originalumą. Tai ypač atsitiktų su kun. K. Trimako straipsniu, kuris parašytas tik su jam būdingu jautrumu ir stiliumi, tad rekomenduojame jį pasiskaityti originale. Panašiai ir su L. Kojelio ir V. Nako rašiniais. Su jų pareikštomis mintimis tenka sutikti, o netikslumų nepastebėjome, išskyrus vieną: ir vėl tik jaunimas!

Romas Kasparas
Pasaulio Lietuvis, 39 nr., 1084 psl.

New Yorko ateitininkai paremia „Ateitį"

New Yorko ateitininkai džiaugiasi gražiai leidžiamu *Ateities* žurnalu ir nori prisidėti prie jo pastovumo. Priedas — 100 dolerių čekis.

Filomena Ignatienė,
New Yorko ateitininkų iždininkė

Krikščioniškas atsinaujinimas — praktiškas

Man labai patiko Jūsų straipsnis „Krikščioniškas atsinaujinimas“, kurį skaičiau ir kuriuo gėrėjausi *Ateities“* vasario numeryje. Labai vertingas, idealus ir sykiu praktiškas, su nurodymais. Yra daug pasimetimo ateitininkų sąjūdyje. Straipsnis gal kiek pažadins naujam gyvenimui.

Pranas Jucaitis,
Rocky River, Ohio JAV

Sukurti ryšį tarp minties ir vaizdo

Seniai norėjau parašyti Jums laišką ir padėkoti, kad taip gražiai, pasakyčiau, „negatyvu“ atspausdinote mano eilėraščius balandžio mėnesio *Ateityje.* Atrodo, lyg į patį nakties skliautą eilėraščiai būtų įrėžti, tarp galaktikų ir žvaigždžių paberti. Net ir viršelis pritaikytas. Jame tarytum plaukia viena iš gražiausių galaktikų (spiralinių), matomų atsikreipus į mus kraštu. Tai vadinamoji Sombrero galaktika Mergelės žvaigždyne, žymima astronominėj literatūroj kaip M104 (t.y. Messier 104).

Nuoširdžiausias ačiū už tokį gražų ir netikėtą apipavidalinimą ir ta pačia proga linkiu Jums sėkmės Jūsų kūrybinguose užmojuose.

Aleksandras Radžius

Sukurti ryšį tarp minties ir jos vaizdinio apipabidalinimo yra dažnas „Ateities” redagavimo tikslas. Jūsų poezijos tokia apipavidalinimo idėja buvo kilusi man. Tą idėją įkūnyti stengėsi mūsų fotografas Jonas Kuprys, bandydamas iš astronomijos veikalų perfotografuoti žvaigždėtą dangų. Tačiau dangaus fonas vis likdavo nepakankamai tamsus (vis dėlto viena nuotrauka buvo panaudota to numerio viršeliui). Tada dail. Vilija Eivaitė pati nupiešė žvaigždes juodame fone.

Visa tai paaiškinu, norėdamas parodyti, kad neretai įdedame nemaža darbo, iki žurnalo numerį apipavidaliname.

Kęstutis Trimakas

O kaip su gyvenimu po mirties?

Didelis ačiū jums už dabar leidžiamą *Ateitį.* Geras popierius, gražios iliustracijos ir įdomus turinys.

Gal aš klaidingai galvoju, bet man atrodo, kad mirusiųjų likimas išspręstas, o mes, gyvieji, esame dideliame pavojuje. Yra atspausdinta knyga „Gyvenimas po gyvenimo“ *(Life After Life)* angliškai. Kaip į tai žiūri katalikų Bažnyčia?

Marija Vasienė

Kaip pats Kristus, taip ir katalikų Bažnyčia teigia, jog pomirtinis gyvenimas yra. Bažnyčia apie „Life After Life“ knygą oficialiai nėra nieko pasisakiusi. Apie tą knygą ir kai kuriuos keliamus klausimus Ateityje (1976, 8 nr., 271 psl.) jau buvo rašyta.

— Red.

ŠIO ATEITIES NUMERIO MECENATAS YRA

LIETUVIŲ FONDAS

Dėkojame už paramą ir mūsų darbų įvertinimą

Skaitytojams primename:
„Lietuviais esame visi
Lietuvių Fonde ar esi?“

atžalos

DVI DIENOS SUKRĖTUSIOS LIETUVĄ

Praeitų metų spalio mėnesį Vilniuje, Lietuvoje įvyko riaušės. Teko ir man ten būti.

Pirma diena

Perėjome tiltą, ir trumpiausiu keliu pasukome „Žalgirio" link. Ten mūs jau laukė draugai. Iš jų mes sužinojome, kad demonstrantai jau pakeliui į Lenino prospektą. Mes ėjome pagrindine gatve ir iš tolo girdėjome kažkokį neaiškų triukšmą. Užsukę už gatvės kampo pamatėme didžiulę žmonių minią. Masė slinko gana greitai, nors aplinkui buvo ir milicija ir kariai. Staiga minia sustojo ir pasuko aplinkiniu keliu pasiekti numatyto tikslo. Iš ten taip pat pasirodė kareivių, bet žmonės slinko pro juos kaip patepti. Deja, nedidelei grupelei, kurioje buvome su draugais, reikėjo pasukti namų link. Kažkas dar mėgino prieštarauti, bet tuoj pat buvo nuvilktas i milicijos automobilį. Sekančią dieną mums pasakojo, kad demonstrantai, pasiekė savo tikslo.

Antra diena

Po dviejų dienų „Žalgiris" turėjo dar vienas žaidynes. Susirinko baisiai daug žmonių iš kurių du trečdaliai sudarė uniformuoti. Stadionas atrodė maždaug taip — pirmos ir paskutinės dvi eilės buvo prikimštos kariškių, o viduryje pilkavo milicijos darbuotojai. Po varžybų iš atskirų tribūnų ėmė rinktis demonstrantai, bet deja nesėkmingai. Šį kartą milicijos skaičius kelis kartus viršijo demonstrantų skaičių. Taigi skirstėmės. Eidami namo matėme daug autobusų ir sunkvežimių su kariais, paruoštų, bet nepanaudotų.

M. N.

MŪSŲ MINTYS

Katalikiškumas reiškia gyventi taip kaip Kristus mokė. Katalikiškumas suveda atskirus žmones, šeimas ir tautas su Dievu. Tai yra svarbiausias iš visų penkių principų. Savo gyvenime galiu daug gero padaryti kaip ateitininkė katalikė.

Milda Tomkutė

Per dažnai mes susirenkame tik pabendrauti ir pasilinksminti. Turėtų būti gilesnis rūpestis pasiekti rimtesnių tikslų. Reikia skleisti žinią apie religinę ir politinę padėtį Lietuvoje. Moksleiviai nėra per jauni prisidėti prie rimtos veiklos lietuvių tarpe.

Rita Ambrozaitytė
Kelias į auksinį rytą

Norint įgyvendinti penkis ateitininkų principus, primiausia mūsų veiksmuose ir darbuose turėtų atsispindėti Krikščioniška meilė. Mūsų tikėjimas turėtų būti toks stiprus, kad net suvažiavimuose išdrįstume atsistoti ir pasakyti tiesą. Mūsų pareiga apaštalauti ir mokyti jaunesnius, kad jie pradėtų gyvenimą teisingu keliu.

Arnoldas Kungys

Ateitininkas turi atlikti savo pareigas. Religinės ateitininko pareigos yra asmeniškos, kaip katalikiškos organizacijos nario. Tautinės ateitininko pareigos yra bendros kaip visų lietuvių ir specialios kurių imasi ateitininkų sąjūdis.

Laima Šulaitytė
Aštuntoji diena

Ateitininkų šūkis sako, kad Kristus yra gyvenimo centras, kuriame aš galiu rasti savo tikslą ir prasmę. „Visa atnaujinti Kristuje“, išreiškia mūsų pastangas, uolumą, užsidegimą ir norą gyventi savo gyvenimą Kristuje, skleisti Kristaus žodį; atrasti save ir savo tikslą gyvenime.

Ginta Palubinskaitė

Turiu stengtis kalbėti lietuviškai šeimoje ir su draugėm; skaityti lietuviškas knygas. Reikia priklausyti lietuviškai parapijai — išpažinti ir skleisti tikėjimą. Šeimoje įnešti krikščioniškos meilės. Būdama lietuviška inteligente turiu dalyvauti organizacijose, neatsisakyti vadovaujamo darbo ir savo pavyzdžiu ir buvimu patraukti kitus.

Renata Kungytė

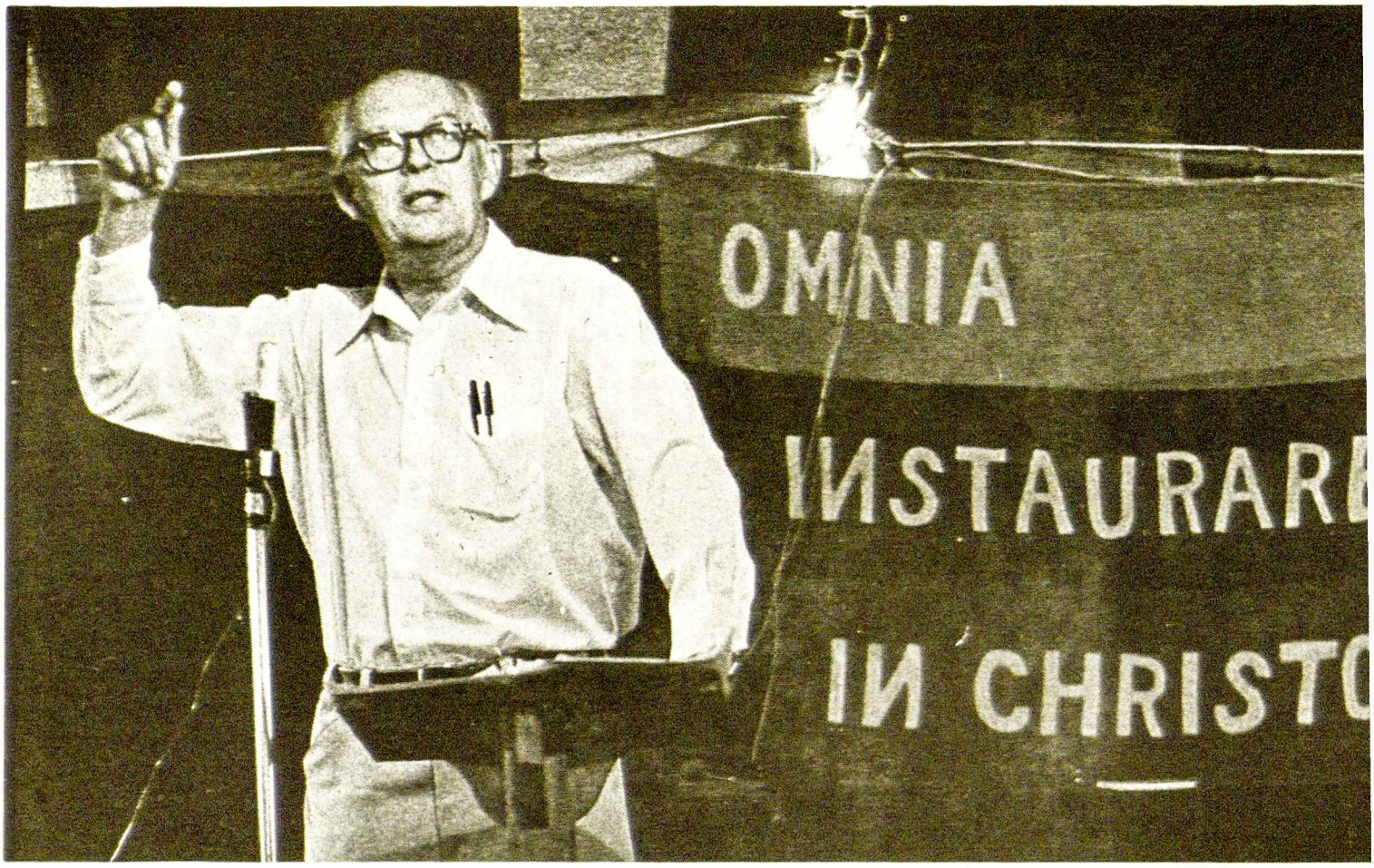

Sveikiname Dr. Adolfą Damušį Ateitininkų Federacijos vadą (1946-1952) ir dabartinį Federacijos Tarybos pirmininką 70 metų amžiaus sukakties proga.

Sveikiname kun. K. Pugevičių Katalikų Tarnybos ir Religinės Šalpos vedėją, ateitininkiškų darbų vykdytoją, 25 metų Kunigystės ir 50 m. amžiaus sukakties progomis.

veikla

PASITARIMAS
atsinaujinimo reikalais

Gegužės 25 d., Forest Parke, Ill., įvyko pasitarimas krikščioniško atsinaujinimo reikalu. Jame dalyvavo ses. O. Mikailaitė iš Putnamo, kun. dr. Ant. Paškus iš Detroito, kun. Ant. Saulaitis, S.J., ir R. Sidrienė iš Chicagos, kun. J. Šarauskas iš Evanstono ir kun. dr. K. Trimakas iš Forest Parko.

Pasidalinta bendru rūpesčiu ir skirtinga patirtimi. Pastebėta paradoksiška situacija lietuvių išeivių visuomenėje: ir paviršutiniškas nesidomėjimas religija, ir gilus jos alkis: pasigendama aktualių klausimų aiškinimosi, religinės tiesos pritaikymo gyvenimui.

Buvo pasisakyta nesiriboti vien veikla tarp ateitininkų, bet krikščioniško atsinaujinimo idėją kelti lietuvių visuomenėje. Nebuvo sudarytas platus planas, bet pasilikta prie keleto konkrečių darbų, kuriuos atlikti angažavosi pavieniai asmenys: spaudai paruošti vieną kitą leidinį, telkti medžiagą, paruoštą anglų kalba, ir ją pritaikyti lietuviams, organizuoti toliau krikščioniško atsinaujinimo savaitgalius.

Buvo pajustas gyvas reikalas palaikyti ryšius ir vieni kitiems darbe talkininkauti.

MOKSLEIVIŲ ŠVENTĖ
Rochester, N.Y.

Rochesterio moksleivių ateitininkų šventė įvyko balandžio 9. Tėvas Gabrielius Baltrušaitis, O.F.M., atidarė šventę su malda. Tada sekė atvykusių svečių sveikinimai — iš Filadelfijos ir Toronto.

Vilija Dėdinaitė, Rochesterio moksleivių kuopos pirmininkė, papasakojo apie šių metų veiklą. Rochesterio moksleivių ateitininkų globėjas dr. Dėdinas sveikino atvykusius ir kalbėjo apie Dovydaičio trijų pamatinių klausimų šiandieninę prasmę.

Rochesterio sendraugių ateitininkų pirmininkas, dr. Vl. Lelis, sveikino sendraugių vardu.

Vytautas Žmuidzinas sveikino susirinkusius skautų vardu, ir skatino mus toliau bendradarbiauti. Taip pat Dana Krokytė sveikino studentų vardu.

Dr. A. Klimas, skaitė trumpą paskaitą apie turtingą lietuvių kalbą ir kultūrą.

Po to, poetė Miškinienė padeklamavo keletą savo naujausių eilėraščių.

Šventę uždarė pirmininkė Vilija Dėdinaitė, su mintimi jaunimui — kad mūsų atsakomybė

Gintė Damušytė atidaro dail. Prano Baltuonio parodą. Dešinėje dail. Baltuonis.

yra išlaikyti lietuvybę, nes ateityje teks mums pakeisti tuos, kurie dabar rašo ir spausdina knygas, veda bendruomenės chorus, tarybas, visuomeninius darbus, ir pasišvenčia būti kunigais. Tie žmonės turės atsirasti iš mūsų kartos — ir jų nebus, jei lietuvybė nebus svarbi mums. Jei dabar negalime ar nenorime kalbėtis lietuviškai — negalėsim iš karto persikeisti ir tai daryti už 10-20 metų. Turime padaryti sprendimą dabar.

Šventei pasibaigus, visi pasivaišino.

Lina Klimaitė

NAUJA SKYRIAUS VALDYBA
Philadelphija, Pa.

Philadelphijos ateitininkai kiek sąlygos leidžia tęsia savo veiklą. Dvasios vadu jau kelinti metai yra kun. K. Sakalauskas. Su jaunaisiais gražiai dirba J. Viesulienė. Moksleiviams daug padeda V. Muraška ir K. Razgaitis.

Paskutiniame sendraugių susirinkime išrinkta sendraugių valdyba pasiskirstė pareigomis: J. Kananavičius — pirmininkas (adr. 2511 Winton Circle, Bristol, Pa. 19007), K. Razgaitis — vicepirmininkas jaunimo reikalams, D. Muraškaitė — sekretorė, K. Juzaitienė — iždininkė, A. Gailiušis — valdybos narys.

Šeimos šventė numatyta ruošti rudenį. Dabartiniu metu daugelis susirūpinę mokslo metų baigimais ir vasaros stovyklomis.

J.

PRANO BALTUONIO PARODA
Detroit, Mich.

Be abejo, dauguma žmonių pritars, kad gamtos menas yra pats gražiausias. Kai tas menas yra paimtas ir reikšmingai pritaikytas, tai grožis dar padidėja. Tokie darbai yra dail. Prano Baltuonio medžio šaknų, bei šakų skulptūros. Detroito studentai ateitininkai jo parodą suruošė balandžio 15-16 dienomis, Kultūros Centre.

Paroda buvo lankoma šeštadienį, bet oficialus atidarymas įvyko sekmadienį 12 val. po Mišių. Pirm. Gintė Damušytė pravedė atidarymą. Gintė atidaromajame žodyje padėkojo dail. Pranui Baltuoniui ir p. Jadvygai Baltuonienei, o studentai Darius Mičiūnas ir Kristina Veselkaitė prisegė po gėlę.

Dail. P. Baltuonio pirmieji medžio dirbiniai buvo išstatyti Expo 67 proga. Nuo to, parodos buvo suruoštos Paryžiuje, Berlyne, Ghanoje, Londone ir kituose JAV, bei Kanados miestuose.

Paroda — puiki. Kiekviena skulptūra kitokia — tiek turiniu tiek forma. Dirbinių temos taip pat labai skirtingos: Pingvinai, Pelėdos, Kupranugaris, Gedimino pilis, Tremtinė, „Hitchhiker", Po atominio karo žmogus ir daugelis kitų.

Jautėme, kad lankytojai buvo patenkinti paroda.

Kristina Veselkaitė

Fedracijos Vadas tarpe šventės dalyvių.

Federacijos Vadas, dr. P. Kisielius, kalba šeimos šventėje.

METINĖ ŠVENTĖ
Los Angeles, CA

Balandžio 30-tą dieną įvyko Los Angeles Ateitininkų šeimos šventė. Dalyvauti buvo kviesti visi ateitininkai ir jų draugai. Į bažnyčią įžygiavome uniformuoti. Po šv. Mišių įvyko pasižadėjimai. Pasižadėjimus davė dvi studentės, 4 moksleiviai ir 5 jauniai. Šventė buvo tesiama salėje. Programą pradėjo ir visus pasveikino studentų globėjas dr. Feliksas Palubinskas. Naujai pasižadėjusių vardu tėveliams ir globėjams dėkojo: jaunių — Ingutė Nelsaitė, moksleivių — Ginta Palubinskaitė ir studentų — Jūratė Raulinaitytė. Pagrindinis kalbėtojas buvo dr. Petras Kisielius — Ateitininkų Federacijos vadas. Jis kalbėjo apie ateitininkiškumą ir lietuvybę. Čia buvo dr. Kisieliaus pirmas kartas aplankant Los Angeles ateitininkus, — tikimės kad patiko. Meninę programos dalį pradėjo Jūratė Raulinaitytė ir Vita Polkaitytė duetu. Vita skambino pianinu, o Jūratė čello. Po to Angelė Mičiulytė skaitė savo sukurtą poeziją. Akordeonu grojo Rimas ir Linas Pokaičiai.

Toliau sekė vaišės. Po jų, dr. Palubinskas pakvietė visus apžiūrėti ir pasidžiaugti meno kūriniais. Savo darbais dalyvavo Audrė Nelsaitė ir Angelė Mičiulytė. Visi smagiai praleidome dieną!

Renata Nelsaitė

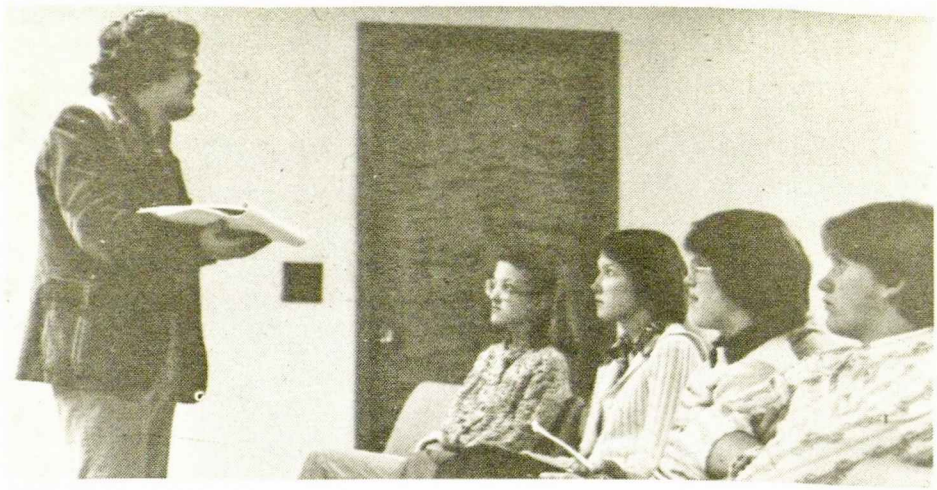

V. Juodišiūtė, A. Lelytė, R. Kazlauskaitė ir G. Zaranka klauso A. Idzelio paskaitos.

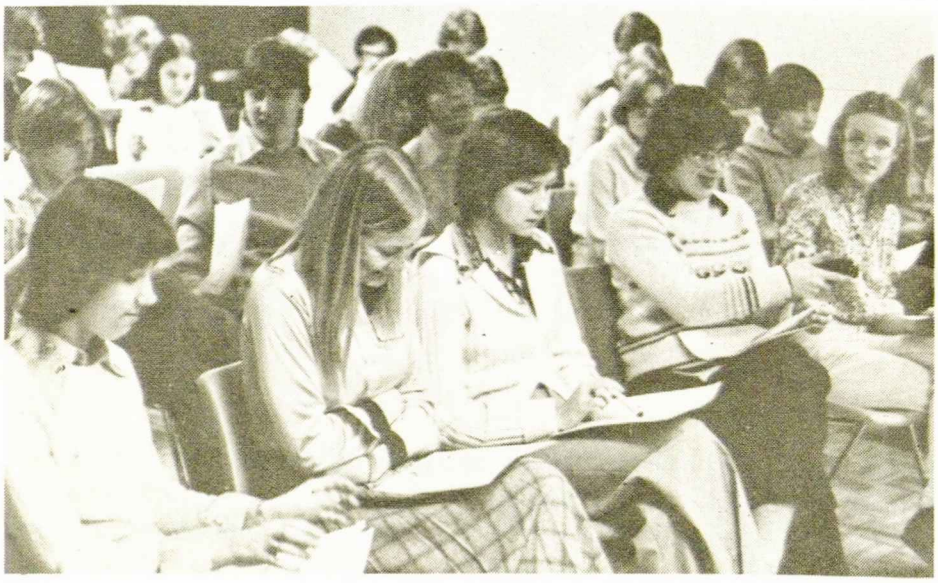

Klausėmės ir užsirašėm, o G. Zaranka, A. Petrulis, T. Ralys ir E. Saliklis (dešinėje) vaidino „Tomą Edisoną".

STUDIJŲ SAVAITGALIS
Cleveland, Ohio

Kovo 18-20 dienomis Clevelande įvyko Moksleivių Ateitininkų Studijų Savaitgalis. Atvažiavo 40 moksleivių — iš Chicagos, Detroito, Hamiltono, Toronto, Cicero, Darien ir paties Clevelando.

Savaitgalis oficialiai atsidarė susipažinimo vakaru. Matėme tris filmus, klausėmės muzikos ir užkandžiavome, belaukdami atvažiuojančių iš kitų miestų. Pasigirdus triukšmui prieangyje, bėgdavome pasveikinti naujai atvykusius. Pasidalinę kelionės įspūdžiais ir visokiomis naujienomis vienuoliktą valandą išsiskirstėme.

Susirinkom geroj nuotaikoj, pasiruošę darbui. Paskaitininkai išpildė šeštadienio programą.

Pirma, Algio Garlausko paskaita — Gamtinės aplinkos klausimai — JAV-bėse ir dabartinėje Lietuvoje. Paskaitininkas apibūdino tris bendras ekologines problemas Lietuvoj ir Amerikoj: ekologinio balanso išlaikymas, nuodingų medžiagų kenksmingumas ir gamtos apsaugos įstatymų nevykdymas. Baigė sakydamas, kad mes turime atsakomybę ateinančiai generacijai išlaikyti gamtą gerame stovyje.

Po to, kalbėjo Augustinas Idzelis, tema Lietuvos gamtinės aplinkos aktualių klausimų apžvalga. A. Idzelis aiškino, kad mes išsivaizduojame Lietuvą labai gražią. Iš tikrųjų, ta gamta ir išgelbėjo Lietuvą nuo pražūties. Tačiau per paskutinius 35 metus ir dabar ta harmonija tarp žmogaus ir gamtos kinta. Harmoniją ardantys yra trys faktoriai: industrializacija, urbonizacija ir ypač teršiantis žemės ūkis.

Vėliau kalbėjo Vida Švarcienė, tema Inteligentiškumas. Ji supažindino klausytojus su inteligentiškumo sąvoka bei Stasio Šalkauskio apibūdintom inteligento savybėm.

Po priešpiečių Paulius Alšėnas kalbėjo apie situacinius nutarimus. Buvo paruošta ir visiems išdalinta byla. Po įžangos, perskaitėm bylą, su ja daugiau susipažindami. Pasiskirstėme į grupes, išspręsti tai grupei duotą uždavinį. Praėjus duotam laikui, grupių atstovai visiems pristatė sprendimus ir kaip prie to sprendimo prieita.

Kun. Gedimino Kijausko, S.J., paskaita

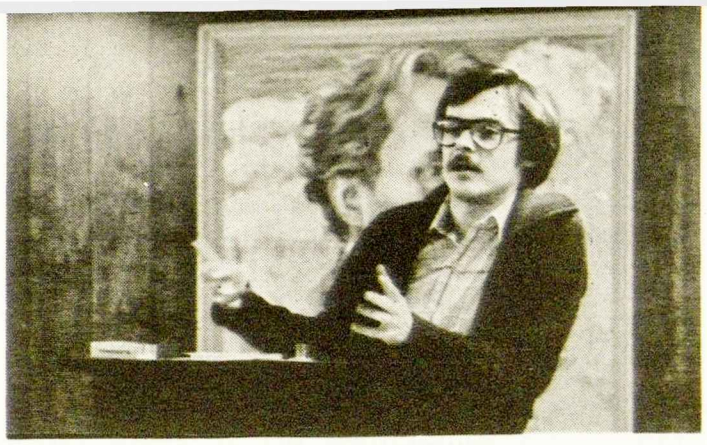

Viską susumavo Vytas Kliorys

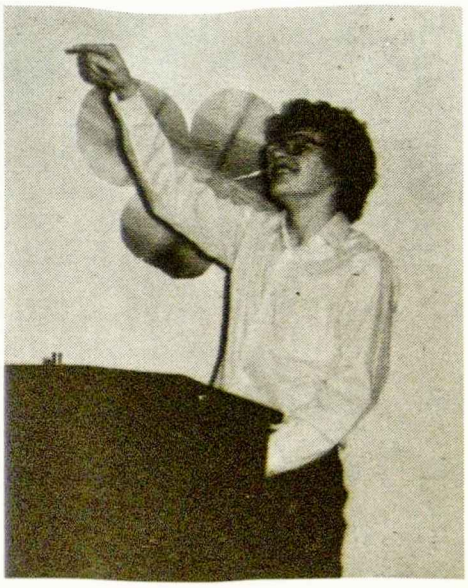

Prakalbą apie džiaugsmą pasakė P. Palūnas

buvo Mirtis ir kas toliau. Paskaitininkas pristatė eilę pergyventų įvykių pakely į mirtį iš atpasakojimų knygoje „Life After Life". Klinikiniai mirę žmonės išgyveno ramybės ir tylos pergyvenimą, triukšmą, juodąjį tunelį, šviesos buitį, panoraminius peržvelgimus.

Po šios paskaitos Vytas Kliorys susumavo paskaitų svarbesnes mintis. Visiems buvo išdalintos apklausinėjimo kortelės.

Vakare susirinkome Lietuvių Namuose. Paulius Staniškis įteikė premijas trims pasižymėjusiems moksleiviams, Linai Žiedonytei pirmajai užsiregistravusiai, Algiui Petruliui pirmajam užsimokėjusiam registraciją ir Audriui Rušėnui už daugiausiai atvežtų žmonių vienoje mašinoje.

Skaniai pavalgę vakarienę, susirinkome gražiai išpuoštoje salėje. Savo kūrybos, talentų vakarą pravedė Rita Kazlauskaitė ir Rūta Staniškytė. Programa prasidėjo studentų spektakliu „Godspell", kuriame vaidino Danutė Balčiūnaitė, Arūnas Čiuberkis, Tena Vyšnionytė ir moksleiviai. Siga Lenkauskaitė deklamavo Danguolės Sodūnaitės eilėraštį, pritariant Mirgai Bankaitytei kanklėmis. Audrius Rušėnas skaitė du savo sukurtus eilėraščius. Rūta Staniškytė suvaidino savo sukurtą eilėraštį „Apelsinas". Alvydas Jasinevičius mus pradžiugino savo lūpinės armonikos muzika. Lina Palubinskaitė taip pat skaitė tris savo eilėraščius. Rasa Kamantaitė, Elaine Norkutė, Rima Lukavičiūtė ir Paulius Staniškis trumpai parodė „kaip taupyti stiklines". Edmundas Saliklis, Audrius Rušėnas, Tomas Ralys, Gintas Zaranka ir Algis Petrulis suvaidino „Tomas Edisonas" ir Povilas Palūnas davė prakalbą „Kas yra džiaugsmas". Alma Lelytė ir Vidas Neverauskas pravedė dainas. Saulius Čyvas supažindino su stovyklų vasaros planais, ragindamas visus atvažiuoti. Sutvarkę salę ir pabendravę, išsiskirstėme linksmai užbaigę vakarą.

Sekmadienį 10:00 val. ryto, uniformuoti, išsirikiavę, su palmėmis rankose, iškeltomis kuopų vėliavomis, su kunigais priekyje, nuo paminklo kur buvo pašventintos palmės, žygiavome procesija į mišias. Tuoj po pamaldų įvyko agapė. Uždarymo žodį tarė kun. G. Kijauskas, S.J., ir Jonas Alšėnas. Skaniai užvalgę išėjome į kiemą atsisveikinti. Buvo liūdna išsiskirti, bet pasižadėjome susitikti stovyklose.

Lidija Balčiūnaitė

Cicero ateitininkų sporto klubo „Ateities" krepšinio komanda: stovi iš kairės — D. Owens, D. Bartauskas, D. Owens, V. Laniauskas; klūpo — E. Šulaitis, V. Radvilas, V. Mickus, R. O'Brien.

„ATEITIES" SPORTO KLUBAS
Cicero

Ciceroje praėjusiais metais buvo atgaivinta vysk. Valančiaus moksleivių kuopos krepšinio komanda, kuri pirmą kartą viešai pasirodė 1956 metais. Nuo to laiko keitėsi žaidėjų veidai, o vėliau ji visiškai neegzistavo.

Pirmą kartą apie šią komandą žinių randama „Ateities" žurnalo 1956 m. Nr. 5, kur, aprašant apie šeštąsias lietuvių sporto žaidynes, sakoma: „Jaunių grupėje varžybose dalyvavo 5 krepšinio vienetai. Jų tarpe pirmą kartą pasirodė ir Cicero moksleivių ateitininkų komanda, kuri, neturėdama trenerio ir treniruočių, turėjo pasiduoti „Žaibui".

Tų pačių metų *Ateities* Nr. 6 randame Cicero krepšininkų nuotrauką. Iš čia patiriame, kad tuo metu komandoje žaidė: L. Krivickas, K. Norvaišas, R. Petrys-Petravičius, P. Dibonas, M. Ivanovas, J. Juškaitis, V. Smilgys ir K. Smilgys.

Praėjusiais metais atgaivinta Cicero ateitininkų komanda žaidė Vid. Vakarų sporto apygardos lietuvių pirmenybėse ir čia netikėtai gerai pasirodė. Treniruojama Vaidoto Vaičiūno, ji sugebėjo patekti į jaunių B klasės baigmę ir ten pelnyti pergalę ir tuo pačiu I vietą.

Šiemet panašiose pirmenybėse komanda jau turėjo žaisti jaunių A klasėje, tad buvo nelengva varžytis amžiumi vyresnių grupėje. Tačiau ir čia palyginus neblogai užsirekomenduota ir užimta III vieta. Varžybose buvo pelnytos 3 pergalės ir patirtas vienas pralaimėjimas. Rungtynėse dėl II vietos buvo įveikta stipri Detroito „Kovo" I komanda 45-36.

Komandai vadovauja Edvardas Šulaitis, jaun., o jos eilėse žaidžia aktyvių kuopos valdybos narių. Dalis žaidėjų yra trečiosios išeivių kartos jaunuoliai, kurie nuo pat vaikystės dienų, belankydami Šv. Antano liet. parapijos mokyklą, sutapo su vėlesnės ateivių kartos jaunimu, ir su jais visą laiką palaiko ryšį.

Neseniai sudarytas ir „Ateities" sporto klubas, kurio valdybon įeina: V. Vaičiūnas, A. Mickus ir E. Šulaitis. Jo tikslas padėti sportuojančiam jaunimui visuose reikaluose.

E. Š.

TRUMPAI

Clevelando Ateities klubas surengė vakaronę balandžio 7 d., kurioje *M. Lenkauskienė* rodė skaidres iš kelionės po Egiptą, paaiškindama įvairių vietovių istoriją bei reikšmę.

Chicagos ateitininkų Šeimos Šventė įvyko balandžio 30 d. Jaunimo centre. Sendraugių sąjungos dvasios vadas *kun. dr. V. Rimšelis* savo pamoksle lietė šeimos temas. Meninę programos dalį išpildė Chicagos Pr. Dielininkaičio ir kun. A. Lipniūno, ir Cicero vysk. M. Valančiaus kuopų nariai.

Los Angeles ateitininkų šeimos šventė buvo suruošta balandžio 30 d. šv. Kazimiero parapijos patalpose. Bažnyčioje *kun. dr. A. Olšauskas* atlaikė šv. Mišias ir 9 jaunesnieji ateitininkai ir 2 studentės davė įžodį. Po to įvyko iškilmingas posėdis, kuriame kalbėjo Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius, skatindamas jaunimą ruoštis tėvynės bei religiniems darbams. Meninę programos dalį atliko patys ateitininkai.

Clevelando ateitininkų Šeimos šventė įvyko balandžio 29-30 d. Dievo Motinos Nekalto Prasidėjimo parapijos patalpose. Meninę programą atliko jaunimas, inscenizuojant Pūkelevičiūtės „Paršiuką". Sekmadienį kun. G. Kijauskas, S.J., atlaikė šv. Mišias, o po šv. Mišių, naujieji nariai davė įžodį, ir susirinkusieji klausės— Pauliaus Alšėno paskaitos.

Ateitininkų Federacijos valdyba savo gegužės 3 d. posėdyje svarstė krikščioniško atsinaujinimo židinio gaires, kurias pateikė kun. dr. K. Trimakas (plačiau žr. šio *Ateities* numerio „Veiklos" skyriuje). Kun. Dr. K. Trimakui Ateitininkų Federacijos valdyba pavedė steigti krikščioniško atsinaujinimo židinį. Valdyba jam stengsis sudaryti sąlygas aplankyti įvairius ateitininkų vienetus.

Clevelando Ateities klubas gegužės 5 d. suruošė vakaronę, kurioje kalbėjo kun. G. Kijauskas, S.J.

Toronto ateitininkų šventė buvo suruošta gegužės 5-7 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Moksleiviams buvo paruošti pokalbiai tema „Džiaukimės gyvenimu!" Kalbėjo D. Kuolienė, M. Stankuvienė ir A. Razgaitis. Taip pat buvo suruoštas simpoziumas „Kiek atėjome, kur esame ir kur einame?", kuriame dalyvavo 12 ateitininkų. Šeštadienio meninę programą atliko Clevelando mergaičių ansamblis „Nerija". Sekmadienį bažnyčioje kun. dr. J. Gutauskas atlaikė šv. Mišias, kurių metu 15 jaunučių ir moksleivių davė įžodį. Šventės proga buvo išleistas laikraštėlis „Pirmyn, Jaunime".

Dr. G. Valančius, daug prisidėjęs prie ateitininkų veiklos, mirė gegužės 11 d. Los Angeles.

Ateitininkų Tarybos bei moksleivių globėjų suvažiavimas įvyko gegužės 13-14 d. Dainavos stovyklavietėje, JAV. Jaunių-jaunučių, moksleivių ir studentų programų komisijos pateikė savo paruoštus metinių veiklos programų projektus. Buvo aptarti ir kiti aktualūs reikalai. Dalyvavo apie 40 asmenų.

Toronto ateitininkų komiteto (Motinos Dienos proga) gėlių ir pyragų išpardavimas įvyko Prisikėlimo parapijos patalpose gegužės 14 d.

Ateitininkų Federacijos valdyba savo gegužės 16 d. pasitarime, kuriame dalyvavo ir iš Putnamo Chicagon atvykęs Federacijos dvasios vadas kun. St. Yla, svarstė kai kurių mirusių ar nukankintų lietuvių beatifikacijos, JAV Rytų pakraščio ateitininkų veiklos pagyvinimo bei užjūrio ateitininkams pagalbos reikalus.

Krikščioniško atsinaujinimo židinio vienas pirmųjų pasitarimų įvyko gegužės 25 d., Forest Park, IL. Pasidalinta patirtimi, informacija bei sudaryta kai kurie planai.

Toronto ateitininkai gegužės 28 d. turėjo išvyką į Marineland, Niagara Falls.

Clevelando Ateities klubo birželio 2 d. vakaronėje Giedrininkės skaitė savo kūrybą.

Toronto ateitininkai birželio 3-4 d. Toronte suorganizavo stovyklų vadovų kursus.

Sveikiname sekančius naujavedžius: Marytę (Idzelytę) ir Virgį Viliamus (balandžio 22 d., Clevelande, OH), Pranę (Laučkaitę) ir Rimą Domanskius (gegužės 6 d., Bethesda, MD), Živilę (Kliorytę) ir Liną Vaitkus (gegužės 27 d., Clevelande, OH), Astą (Dabrilaitę) ir Romą Pliožinskus (birželio 17 d., Worcester, MA), Marytę (Dambriūnaitę) ir Andrių Šmitus (liepos 15 d., Bonn, Vokietijoje).

Ateities jaunimo konkurso premijoms atsiuntė 200 dol. inž. P. Baltakis, o 50 dol. Chicagos studentų draugovė.

Chicagos ateitininkai gausiai susirinkę į metinę šeimos šventę.

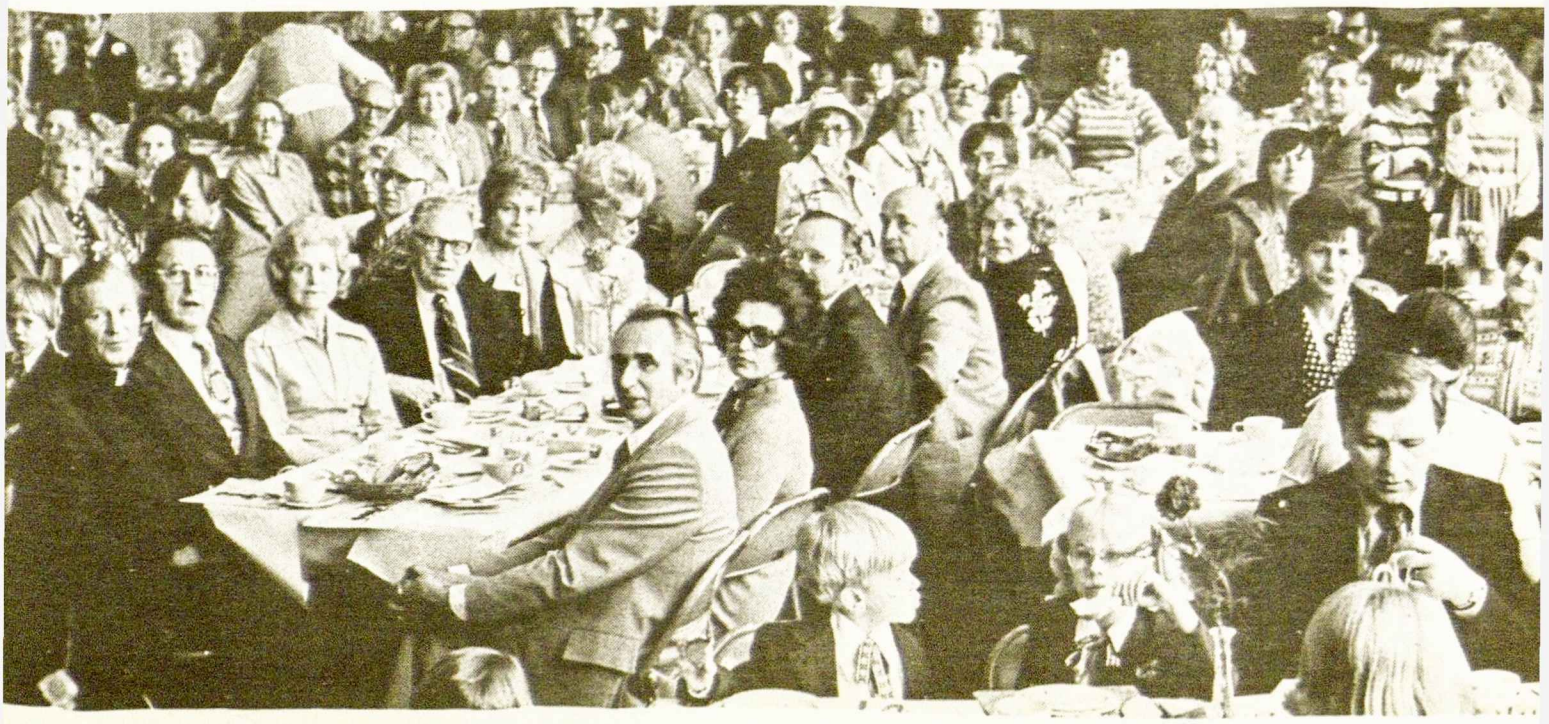

Clevelando ateitininkai dalyvauja iškilmėse Verbų sekmadienį.

MOKSLEIVIAI

Toronto jaunučių ir jaunių susirinkimas įvyko balandžio 23 d. Susirinkimo metu egzaminų komisija įvertino kandidatų žinias.

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos metinė šventė įvyko balandžio 29 d. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje. Po šv. Mišių, jaunieji kandidatai (iš viso 12) davė įžodį ir būreliai atliko meninę programą.

Los Angeles moksleivių ateitininkų vasaros stovyklai paremti įvyko pobūvis gegužės 13 d., p. Mičiulių namuose.

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos metinė šventė buvo suruošta gegužės 21 d. Jaunimo centre. Kun. A. Saulaitis, S.J., atnašavo šv. Mišias ir kandidatai šv. Mišių metu davė įžodį. Vaišių metu kalbėjo Federacijos vadas dr. P. Kisielius, MAS centro valdybos pirm. S. Čyvas, Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos pirm. V. Kuprytė ir Hamiltono kuopos atstovas P. Pleinys. Šventės proga buvo išleistas kuopos laikraštėlis „Kelias į Auksinį Rytą".

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos moksleiviai birželio 4 d. iškylavo Argonne Park, IL.

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos susirinkime apie veiklą kalbėjo D. Kojelytė.

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos naująją valdybą sudaro: E. Saliklis (pirm.), A. Sodonis (vicepirm.), D. Musonytė (sekr.), R. Pemkutė (ižd.), ir L. Linaitė (koresp.).

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos nariai pirmame pavasariniame susirinkime diskutavo sekančias temas: 1) Jeigu turėčiau tik 50 metų gyventi, kokį idealą stengčiausi atsiekti, 2) Jeigu galėčiau būti gyvuliu, kokiu norėčiau būti, ir 3) Dešimt dalykų, kuriuos aš labiausiai įvertinu.

STUDENTAI

Chicagos studentai dalyvavo kartu **šv.** Mišiose balandžio 16 d. Tėvų Marijonų koplyčioje. Šv. Mišių tema — krikščioniškas atsinaujinimas.

Chicagos studentų draugovė suruošė susirinkimą balandžio 21 d. pas G. Reinytę. Buvo rodomas dr. Jono ir Teresės Bogutų susuktas video filmas iš Clevelando įvykusio IX Ateitininkų kongreso.

Detroito studentų draugovės narių susirinkimas įvyko balandžio 29 d., Ann Arbor, MI, pas dr. A. Razmą, jr.

Chicagos draugovės studentai susirinko gegužės 21 d. Tėvų Marijonų koplyčioje. Po šv. Mišių, įvyko susirinkimas, kuriame buvo pateikti pranešimai apie pavasario kursus, vasaros stovyklą ir praėjusių metų veiklą. Išrinkta nauja valdyba — pirmininkė Ramunė Kubiliūtė.

Toronto studentų ateitininkų suruošti pavasario kursai birželio 10-11 d. Seselių namuose Toronte. Kursų tema buvo „Entuziazmas", ir kursuose kalbėjo R. Bumbulytė, E. Girdauskas ir A. Kuolas.

SENDRAUGIAI

Chicagos sendraugiai birželio 11 d. suruošė birželinių įvykių prisiminimą Jaunimo centre, šv. Mišiose pasimelsdami ir už ateitininkus-kankinius. Kun. A. Saulaitis, S.J., savo pamoksle prisiminė Sibiran ištremtus tautiečius. Federacijos vadas dr. Petras Kisielius savo žodyje pabrėžė šių dienų lietuvių tikėjimą, kuris atsispindi *Kronikoje.*

Stud. ateitininkai aktyviai dalyvavo Jaunimo Sąjungos suruoštoje demonstracijoje prieš Chicagoje esančius nacius.

ALp(LKA)1786
1978, Nr.7

Atsiųsta paminėti

Anatolijus Kairys. PO DAMOKLO KARDU. „Draugo" premijuotas romanas. Aplankas dail. Z. Sodeikienės. 219 psl. Kaina 5 dol.

Jurgis Gliauda. NARSA GYVENTI. Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Viršelis V. Eivaitės. 310 psl. Kaina 6 dol.

Lietuvių Išeivijos Spaudos BIBLIOGRAFIJA, 1970-1974. Išleido Lituanistikos Instituto Bibliografijos Skyrius. 1977 m. Sudarė P. Gaučys. Redagavo J. Dainauskas ir T. Remeikis. Mecenatai: JAV LB Kultūros Taryba ir Lietuvių Fondas. 300 psl.

Anatolijus Kairys. TRYS DRAMOS. Rūtelė. Saulės rūmai. Žmogus ir tiltas. Išleido Dialogas. 158 psl. Kaina 6 dol.

Konstantinas Avižonis. RINKTINIAI RAŠTAI. II. Redagavo A. Avižonienė ir R. Krasauskas. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Roma, 1978 m. 462 psl.

TĖVYNĖS SARGAS. Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. 1978 m. 1(39) nr. Red. P. Maldeikis. Leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Rašo kun. dr. J. Vaišnora, Vyt. Bagdanavičius, J. Varnas, A. J. Kasulaitis, kan. V. Zakarauskas, Pr. Alšėnas, K. Bartkus ir kt.

CHRONICLE of The Catholic Church in Lithuania. No. 16. Išleido Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybė. 1978 m. Galima gauti 351 Highland Blvd, Brooklyn, NY, 11207.

Rev. A. J. Contons. ST. CASIMIR. Mažo dydžio iliustruota brošiūra anglų kalba apie šv. Kazimierą 520 m. jo gimimo sukakties proga, perspausdinta 1978 m. (pirmoji laida 1958 m.). Išleido Lietuvos Vyčiai. Gaunama: 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 11207.

Apmokėjo „Ateities" prenumeratą, siuntinėjamą užsienio moksleivijai: 20.00 dol. — A. Polikaitis (Los Angeles, Calif.); 10.00 dol. — prof. B. Vitkus (Chicago, Ill.); 7.00 dol. — R. Šomkaitė (So. Orange, N.J.); po 6.00 dol. — R. Bridžius (Cleveland, Ohio), A. Prunskytė (Chicago, Ill.); po 4.00 dol. — kun. Vyt. Balčiūnas (Thompson, Ct.), G. Damušytė (Southfield, Mich.); 3.00 dol. — D. Bobelienė (Massapequa Pk., L.I. N.Y.); 2.00 dol. — A. Dambriūnas (Brentwood, Md.).

Nauji prenumeratoriai: A. Alkaitis (Cleveland, Hts., Ohio), dr. P. Atkočiūnas, S. Baltrušaitytė, K. Chainauskienė, A. Gailius, Lesčinskai, M. Mockienė, V. Račkauskaitė, K. Razma, S. Rickutė, P. Sirgėdas, A. V. Skriduliai, M. Skruodys, A. I. Suvaizdžiai, V. O. Tiknevičiai, B. J. Vadopaliai, S. Valauskis, P. Vingelis, R. M. Zailskai, S. Žemaitytė, B. V. Žukauskai (Cicero, Ill.), E. Bradūnaitė (Washington, D.C.), K. Dapkus (Vokietija), I. Gadliauskaitė (Berwyn, Ill.), L. Kindurytė (Olney, Md.), M. Kupcikevičiūtė, E. Paliokienė (Chicago, Ill.), J. Laukytė (Ft. Salonga, N.Y.), Z. Liosytė (Lanham, Md.), L. Majauskaitė (Arlington, Mass.), M. Pukelis (Waterbury, Ct.), kun. V. Radvina (Fortuna, Calif.), R. Rudaitytė, L. Škėmaitė (Toronto, Ont., Canada), V. Švarcienė (Seven Hills, Ohio), M. L. Vansauskai (Lyons, Ill.), P. Vosylius (Brazilija).

Už garbės prenumeratas, aukas ir naujas prenumeratas nuoširdžiai dėkoja
„Ateities" Administracija

80.725.397